

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 50 Din, za
inozemstvo 100 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Bokopisti se ne vračajo, nebrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon števil. 50, upravnikstva števil. 328

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ceneoglasov
1 stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 2.50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniški m delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
in dneva po prazniku

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Danes zvečer je XI. prosvetni
večer ob 8 v Ljudskem domu.

Naša zunanja politika.

V kratkem poda minister za zunanje zadeve v narodni skupščini svoj eksponat o našem zunanje-političnem položaju. Odgovornost, ki jo je vzela naša stranka v vladi naše, ima seveda za nujno posledico, da se bo morala čim bolj aktivno uveljavljati tudi na področju zunanje politike.

Če kje, je potrebna velika mera kontinuitete ravnanja v zunanji politiki države, kjer hipni preobrti, posebno ob tako neopredeljenem in zamolčanem svetovno-političnem položaju kakor je danes, morejo zelo škodovati. Ena smernica naše zunanje politike mora na vsak način ostati nepremakljiva, to je iskreno prijateljstvo do Francije in popolna soglasnost naše politike z njeno. To je v hitro in neprestano menjajočem se toku poveljnega mednarodnega dogajanja za nas edina stalna točka. Bila je največja napaka dr. Ninčičeve politike, da je iz očirotov do Italije čim večjo utrditev in poglobitev naših odnosov do Francije preveč opuščal. Za nas to vprašanje ni samo političnega, ampak tudi izrednega kulturnega pomena. Ne da bi zanemarjali tesnih in naravnih vezi našega kulturnega razvoja z onim nemškega naroda na eni, in potrebo obogatitve našega duhovnega življenja z ruskim, oziroma ostalih slovanskih narodov, moramo veliko bolj kot doslej vnikniti v duha francoskega naroda in njegove kulture, ki je jasnost, lepota, preciznost mišljenja in izražanja, klasicizem in harmonija: eden glavnih temeljev, ki na njih stoji tudi naše pretežno na zapad orientirano duhovno življenje in snovanje. Praktični politik seveda vidi bolj neobhodno nujnost naslonitve na državo, ki kaže za Jugoslavijo največje interese med vsemi, jo najbolj nesebično izmed vseh podpira, jo edina najbolj učinkovito brani ter ima tudi največji zaslug na njeni stvaritvi. Proti italijanskemu fašističnemu imperikalizmu, koljega nevarnost nikakor ne gre podcenjevati (Italija je svoje bitke vse dobila na diplomatski mizi) in proti eventualnim revanšnim pohotom je Francija naš naravno najboljši zaveznik. Kdor gleda globlje za to tradicionalno francosko politiko zaščite manjših držav in narodov v Evropi, pa za tem ne bo našel samo politične preračunljivosti, ki ne dopušča na kontinentu kakšne Franciji nevarne hegemonije, ampak tudi globoke vezi nepreračunane srčne simpatije in duhovne zajednice. To čim bolj zasidrati v narodno dušo, je važna naloga tudi naših politikov, posebno še katoliških.

Tako zelo na vse strani po raznih svojih interesih ter okoliščinah na druge navezane države kakor je naša, pa ne smejo iz kratkovidnega šovinizma in podobnih čustvenih nagibov ali celo še iz opojenosti nad uspehi svetovne vojne in pretiranega zaupanja v stalnost po njej ustvarjenega položaja, zanemarjati večalimenj prijateljskih odnosov do skupine premaganih držav. Zlasti bi bilo jako nespametno zapirati oči pred zlasti gospodarsko okrepilajočo se Nemčijo, v kateri se nahaja dosti simpatij do Jugoslavije, zlasti od strani miroljubne centristične politike in demokratično usmerjenih pridobitnih krogov. To so momenti, ki jih noben jugoslovanski državnik ne sme prezreti, da jih tudi politično izrazi v prid naše države — seveda v popolnem kontaktu s politiko naših velikih zaveznikov, in prvi vrsti Francije. V tej zvezi je postopna izgraditev čimboljših stikov z avstrijsko republiko, pa tudi z Madjarsko naravni zahtevek sedanjega položaja. V tem se mora predvsem kazati naše odkritosrčno stremiljenje po mirni konsolidaciji evropskih in svetovnih prilik, po vstavitvi sistema medsebojnih jamstev za zasedanje tega miru in gospodarskega sodelovanja — kajti, naj se sliši to še tako paradoksalno — nobena politika bi se danes bolj ne maščevala kakor politika, ki bi v tem oziru ne bila popolnoma odkritosrčna in bi pod plaščem miroljubnosti zasledovala druge cilje ali pa se jim instinktivno udajala.

Naš najnaravnejši zaveznik v krogu nam enakovrstnih držav je pri tem delu Mala Antanta in naša prizadevanja morajo iti predvsem za to, da se ta zveza še bolj uvrsti in pritegne čimbolj v svojo sfero tudi poljsko republiko, uvažujoč seveda njen posebni položaj.

Po teh treh smereh naše zunanje politike bo treba nujno priti do ustvaritve čim tesnejše zveze vseh balkanskih držav, kar terja od naših državnikov upoštevanja vitalnih interesov tako Bolgarije, kakor Grčije in Albanije, ki je ni smeti tretirati kakor kvantitete negligible (najbolj nespametna politika!), ampak zagurati njeno neodvisnost in pomagati njeni postopni osvoboditvi od tujih vplivov. Tukaj se bo reklo premagati razne predsodke in pozabiti marsikaj, kar se danes še zdi čisto nemogoče.

Sta še dva problema: angleški in ruski. Tu ni mesta razglabljanju in si je tudi nemogoče stvoriti pravično sodbo, da-li je tudi naša politika kaj zgrešila, da se je Anglija od nas znatno oddaljila. Na vsak način je to za nas velika škoda in bi mogla le največja kratkovidnost in nepoznanje faktičnih sil, ki gibljejo svet narekovati naši zunanji politiki zanemarjanje najbolj prijateljskih odnosov do britanske zveze držav, ki je še vedno najmočnejša zveza na svetu, katera je prestala že veliko večje skušnje v svoji zgodovini nego je današnja. Zaradi prijateljstva z Anglijo ni treba, da bi se opustila misel zblizanja s sovjetsko Rusijo: narobe, ta je prav tako nujno potrebna, seveda na tak način in v taki meri, kakor se more soglašati s politiko naših velikih zapadnih zaveznikov. Razum, dejanski interesi in po razumu kontrolirana čustva, ne sentimentalizmi, nas morajo voditi v zunanji politiki.

Na račun Italije pa bomo še imeli priliko povedati svoje mnenje.

Delo naših ministrov.

Belgrad, 17. februarja. (Izv.) Minister za socialno politiko dr. Gosar je podpisal Delavski zbornici v Ljubljani dovoljenje, da sme za zgradbo hiš, kjer bodo prostori Delavske zbornice, podpisati poldrug milijon obligacijskega posojila mestne občine ljubljanske. — Dalje je dr. Gosar brzojavno naročil inspekciji dela v Ljubljani, da intervenira pri vodstvu papirnice v Vevčah radi odpusta delavcev.

Minister za socialno politiko dr. Andrej Gosar in minister dr. Franc Kulovec sta imela dolgo konferenco s predsednikom ministrskega sveta Nikolo Uzunovičem o nekaterih resornih zadevah, predvsem pa o aktiviranju samouprav.

Kmetijski minister dr. Franc Kulovec je nakazal ponovno 30.000 Din za podporo posestnikom v mariborski oblasti, ki so trpeli škodo pri živini radi metljivosti.

Gradbeni minister ing. Dušan Serneč je določil 70.000 Din kredita za zgraditev ceste Lesično—Prevorje—Sv. Urban.

OBLASTNE SKUPŠČINE.

v Zagreb, 17. februarja. (Izv.) Upravno sodišče na plenarnih sejah, ki so se vršile od 9. do 16. februarja, verificiralo mandate za oblastne skupščine izvoljenih poslancev. Skupno je overovljenih 259 mandatov, od teh je 10 mandatov iz mariborske oblasti (okraj Prelog in Cakovec). Upravno sodišče ni verificiralo 3 mandatov, 2 sta iz zagrebske oblasti in 1 iz sremske.

v Zagreb, 17. februarja. (Izv.) V Zagrebu je zanimanje za oblastne zbornice precejšnje. Seje se bodo vršile v bivši zbornici hrvatskega sabora. Veliki župan dr. Kramarič je zahteval za delovanje skupščin kredit v znesku 1.160.000 dinarjev; vlada je ta kredit odobrila, vendar znesek še ni nakazan.

HSS IN SDS.

v Zagreb, 17. februarja. (Izv.) »Hrvat« prinaša zanimivo vest, da je predsednik radičevskega kluba dr. Šibenik konferiral z dr. Jurijem Demetrovičem kot zastopnikom SDS. Dr. Šibenik je ponudil samostojnim demokratom sodelovanje v parlamentu in pri delu v oblastnih skupščinah. Kolikor se izve, je SDS z malo ironijo pa vendar s precejšnjim veseljem vzela ta predlog na znanje. Splošno je znano, da so pri zadnjem Pribečevićem govoru v parlamentu največ ploskali ravno radičevci.

VPRASANJE ELEKTRICNE CENTRALE PRI KRŠKEM.

v Zagreb, 17. februarja. (Izv.) Današnji »Hrvat«, ki je glasilo večine v zagrebskem mestnem zastopstvu, poroča glede graditve hidroelektrične centrale pri Krškem, da občina v tem vprašanju ne misli hiteti z izvršitvijo, ker se kalorična centrala tako hitro širi, da bo za dolgo število let zadostovala za vse potrebe Zagreba.

Minister dr. Kulovec o vzrokih poplav v Vojvodini.

USPEŠNI UKREPI DR. KULOVCA ZA OBRAMBNA DELA PROTI POPLAVAM. — VELIKO ODOBRAVANJE DR. KULOVČEVH NAMER IN DELA. — KLAVRN ZAGOVOR BIVŠEGA MINISTRA PUCLJA.

Belgrad, 17. febr. (Izv.) Interpelacijski dnevi so v skupščini ponavadi najturbnejši. Dan šnji dan je seja v glavnem potekla povsem mirno in je bila v vsakem oziru na višini. Edno disharmonijo je tvoril nastop Ivana Pucelja, ki je to priliko zopet porabil, da je dal duška svojemu znanemu razpoloženju.

Eksponat in odgovor, ki ga je dal minister dr. Kulovec na interpelacijo o poplavah v Bački, so vsi krogi sprejeli z zadovoljstvom, ker je bil zelo stvaren. Zato so tudi vsi ostali govorniki ostali na višini. V glavnem so dali samo nasvete, kaj bi bilo potrebno storiti, da bi se sliče katastrofe v bodoče preprečile. Minister za kmetijstvo

DR. KULOVEC

je v svojem odgovoru glede vzrokov katastrofalnih poplav v Bački in Baranji l. 1924. in l. 1926., ko je bil na vladi minister Pucelj, dejal v glavnem sledeče: »Vzroki so: 1. v spremembi vodnega režima glede Donave na poplavljenem ozemlju med Apatinom in Vukovarjem, 2. v neurejenih razmerah pri vodnih zadrugah, 3. v težkih povojnih finančnih razmerah, posebno po l. 1924., ko bi se bilo moralo pričeti, ne samo z rekonstrukcijo, marveč s temeljitim ojačanjem nasipov v Bački.

Najpreje govori o prvem vzroku, ki je najvažnejši, in ugotovi, da je z ozirom na delitev vodnega režima med našo in madjarsko državo nastopil zastoj in da ravno Madjarska vlada nosi veliko krivde na tem, da je prišlo z ozirom na njena vodna dela do naše meje pri nas do poplavl. Vse to je ugotovilo glavno ravnanstvo za vode. Minister navaja natančne podatke in strokovna mnenja o posledicah tega režima.

Nato prehaja na drugi vzrok, na neurejenost razmer pri vodnih zadrugah. Vodne zadruge so nezadostno financirane. Velikih del, za katere so se ustanovile, niso mogle izvršiti. Po vojni so vodne zadruge tehnično, upravno in finančno prišle v težaven položaj. Posebno, kar se tiče financ, ugotavlja minister, da so te zadruge naravnost v obupnem stanju.

Nato navaja podatke in ukrepe, ki so jih takratne vlade storile, da bi se položaj vodnih zadrug olajšal. Velika krivda pada tudi na zadruge same predvsem pa na dejstvo, da se doklade, ki so se za te vodne zadruge z zakonom odredile, niso plačevale in pobirale. Raditega je vlada že l. 1922. storila korake za ureditev dolgov in pa za dobivanje novih kreditov za vodne zadruge. Že l. 1922. se je sprejel poseben pravilnik, ki se pa ni izpeljal. Po zadnjih velikih katastrofalnih poplavah so zadruge pri Hipotekarni in pri Narodni banki dobile večja posojila in tudi državno podporo, kar je skupno zneslo približno 10 milijonov dinarjev. Čeprav ta vsota ne odgovarja povsem nujnim potrebam, vendar so se izvršila potrebna dela, da se obvarujejo vsaj nekateri nasipi, s čemer se je preprečila večja katastrofa.

Sedanja vlada, izjavlja minister, je temu vprašanju od vsega začetka posvečala največjo pozornost. V tem pogledu minister izjavlja, da čim je prevzel kmetijsko ministrstvo, mu je bila prva skrb, da se dela na nasipih v Bački in Baranji nadaljujejo in skušajo dokončati. Raditega je takoj po svojem prihodu v to ministrstvo stopil v zvezo s finančnim ministrom, da bi dobil potrebne kredite. Ob enem je pozval k sebi zastopnike vodnih zadrug in z njimi razpravljati o vseh potrebnih korakih, ki jih je treba nujno storiti. Minister izjavlja, da se je s finančnim ministrom sporazumel in da se bo storilo vse, kar je neobhodno potrebno za nadaljevanje in dokončanje vseh del. Da se vzpostavi takšno stanje in da se režimo vseh teh poplav, je neobhodno potrebno najeti posojilo. Izjavlja, da je Hipotekarna banka že pogaja za najetje takega posojila.

To odločno dr. Kulovecovo izjavo je celokupna zbornica sprejela z velikim odobravanjem. Nato je dobil besedo interpellant poslanec

LALOŠEVIČ

in govoril nad dve uri. S strokovnjaškim znanjem je v podrobnostih govoril o tem velevažnem vprašanju. Navedel je razna dejstva, iz katerih je razvidno, da so dosedanje vlade

bile veliko krive na teh poplavah. Škoda, ki je radi tega nastala, gre v milijarde. Misli, da je treba storiti nove korake, posebno glede vodnih zadrug, da se postavijo na tisto višino, katero morajo doseči, ako hočejo, da bodo odgovarjale potrebam. Z odgovorom kmetijskega ministra dr. Kulovca je zadovoljen in ga prosi, da bi tudi v bodoče delal v tem smislu, da bi se končno začelo s konstruktivnim delom.

Za njim je dobil besedo Svetozar Stanković, poslanec iz Vojvodine, ki je strokovnjak. Govoril je o tem, kaj vse je treba storiti, da bi se te velikanske katastrofe v bodoče preprečile. Kar se je dosedaj storilo, ni dovolj. Bati se je, da bo prišlo spet do novih katastrof, če se ne bo vse potrebno ukrenilo.

Na popoldanski seji je govoril sam. demokrat Demetrovič, ki je bil v svoji kritiki precej objektivni in miren. Za njim je govoril zemljoradnik Moskovljevič. Radikal Gavrilović je ostro napadal delovanje vodnih zadrug, češ da hočejo od vlade imeti samo podporo, ne plačajo pa ničesar.

Nato se je prijavil k besedi

Ivan Pucelj.

Vse je mislilo, da bo Pucelj opravičil svoje postopanje kot minister za kmetijstvo in da bo povedal, zakaj ni storil potrebnih korakov, zakaj ni vodnim zadrugam omogočil njihovega rednega delovanja. Vsega tega je bilo zaman iskati v njegovem govoru. Vsi ostali govorniki so gledali na zadevo s popolnoma pravilnega stališča. Povedali so svoje miselnje, kako bi se dale v bodoče te katastrofe preprečiti. Višek Puceljevega govora je bila trditev, da je poskušal marsikaj storiti, da pa ni mogel, češ da tega niso dopustili veliki župani. (Medklic: »Pucelj je kljub temu še vedno ostal minister!«) To in druga njegova priznanja so vzbudila splošno pomilovanje in smeh na račun klavrne vloge, ki jo je Pucelj igral. Njegovo priznanje je zbornica sprejela kot ponoven dokaz, da se takšni strokovnjaki ne smejo več posaditi na ministrska mesta.

Neuspeh svojega ministirovanja je poskušal Pucelj opravičiti s tem, da je izjavljal, da je kriv sistem, ki so ga on in radičevci podpirali. Nadalje se je opravičeval, da je bil pri vladi, ne na vladi. Dober učence Radiča, ki da o sebi takšno spričevalo! V svojem govoru je stopil na »jutrovske« staze in je skušal vojaško službovanje ministra dr. Kulovca denuncirati in malo osmešiti duhovnike. To je prav lepo priporočilo Pucelja in nekaterih duhovnikov v ljubljanski škofiji, ki so z gorečim srcem v njegov družbi. To je bila prilično vsa vsebina njegovega govora o stvari, ki je največjega pomena za celo državo in ki se nanaša na žitnico cele države. Ravno v usodnih dneh je bil Pucelj na odgovornem mestu.

Za Puceljem je govoril nemški poslanec dr. Moser, poslanec iz Vojvodine. Tudi on je govoril o potrebnih ukrepih, ki se morajo nujno storiti. Verjame v dobro voljo kmetijskega ministra dr. Kulovca, o katerem je pričel, da bo storil, kar je obljubil.

Poslanec Svetozar Stanković (radikal) je stavil sledeč predlog:

Narodna skupščina je slišala odgovor kmetijskega ministra in interpelacijo in govor narodnega poslanca Joce Laloševića ter govore ostalih poslancev. Zato sklene, 1. da se morajo vse terjatve vodnih zadrug v Vojvodini do konca l. 1926 izplačati do konca tega proračunskega leta. 2. Kmetijski minister se mora sporazumeti s kraljevsko vlado, da se v najkrajšem času najame primerno posojilo za rekonstrukcijo hidrotehničnih objektov vodnih zadrug v Vojvodini in za zavarovanje pred poplavami na vsem ozemlju naše kraljevine.

Večina narodne skupščine je ta predlog sprejela. Nato se je seja zaključila, prihodnja bo jutri. Na dnevni red pride nadaljevanje proračunske debate.

OBČINSKE VOLITVE V OSJEKU.

v Osjek, 17. febr. (Izv.) Za občinske volitve v Osjeku je vloženih 6 list. Kot 6. je vložena HPS, katere nosilec je odvetnik dr. Kamilo Tiringier

Iz opozicijskih krogov.

DAVIDOVIČEV KLUB SE NE BO RAZCEPIL. — ODBITA RADIČEVA PONUDBA DAVI-DOVIČU. — ZNAČILEN KOMENTAR O PRIBIČEVIČEVEM GOVORU. — PRIBIČEVIČA OBŠOJA CELO OPOZICIJA.

Belgrad, 17. februarja. (Izv.) V nekaterih časopisih so se pojavile vesti o skorajšnjem razcepu demokratske stranke. Te vesti so prinesli predvsem hrvatski listi, ki so vedeli poročati, da namerava Voja Marinković z nekaterimi poslanci izstopiti iz kluba in vstopiti v vlado. Te vesti so nastale na podlagi dejstva, da Voja Marinković ni hotel sprejeti članstva v glavnem odboru in tudi na podlagi znanega dejstva, da Voja Marinković ne odobrava povsem sedanje taktike Demokratske zajednice.

Demokratje to vest odločno zanikajo in zatrjujejo, da vlada v njihovih krogih popolno soglasje.

Danes je Radičev zet Avgust Košutić obiskal Ljubo Davidoviča. Z ozirom na to so se pojavile razne kombinacije. Kakor smo zvedeli, radičevci v poslednjem času na vsak način ponujajo sodelovanje Davidoviču. Da je mu posebna jamstva, da bodo svojo besedo držali in da bodo lojalni zavezniki. Ker Davidovič dobro pozna radičeve iz l. 1924, ko je Radič z razdiralnim delovanjem razrušil vlado narodnega sporazuma, je to ponudbo odbil.

V političnih krogih je danes vzbudilo pozornost, da gre vse preko večeršnjega Pribičevićevega govora. Edino »Novosti«
prinašajo komentar, ki je značilen. Znano je, da so

»Novosti«
opozicijski list, ki bi že radi tega moral biti Pribičeviću naklonjen. »Pribičević vedno pozablja, da je bil član radikalne vlade v dobi njenega najreakcionarnjšega vladanja, tako da javnost ne more vseh njegovih obtožb smatrati kot nepristranskih. Volitve 8. februarja 1925 so upropastile ugled radikalne stranke. Pri teh volitvah je SDS s svojim šefom Pribičevićem ne samo sodelovala pri nasiljih, falzifikatih in drugih nepravilnostih, nego je bila v mnogih slučajih iniciator teh političnih nepravilnosti.«

Čudno so tudi, je izjavil nek opozicijski poslanec, neprestane izjave o nesposobnosti te skupščine, ko je vendar ta skupščina edino Pribičevićovo delo. Zdi se, da se napake v politiki lahko pozabijo. Kadar se o njih tako pogosto govori, kakor dela to Pribičević, potem imajo takšni govori, kakršen je bil poslednji Pribičevićev govor, ravno nasproten uspeh, kakor se je pričakovalo. In sicer je to obsodba javnega mišljenja vsega nastopanja politika, ko je politika ne odgovarja moralnim principom.

Slično izjavo je dal Vašemu dopisniku ugleden radikal, ki je izjavil, da so bili radikali že dosedaj s Pribičevićem na čistem, s svojim histeričnim napadom pa je izgubil poslednje zveze z njimi.

Belgija se boji novega nemškega navalaa

Bruselj, 17. februarja. Zunanji minister Vandervelde je v parlamentu odgovarjal na interpelacijo glede ukinitve medzvezniške vojaške kontrole. Vandervelde je rekel, da ne dvomi, da se Stresemannova politika ni izpremenila, toda jasno je, da tisti, ki bi demokratični nemški vladi popolnoma zaupali, vse drugače motre vlado, katere vodilni možje so skoraj samo možje desničarskega režima. Ob sebi je tudi umljivo, da se morejo razoroženi milijoni o prvi priliki znova oborožiti. Ali morajo tedaj tudi ostale države znižati število vojaštva ali pa dati Nemčiji svobodo, da se javno oborožuje.

Nato je v istem predmetu govoril vojni minister Bouquerville. Izjavil je, da zelo spoštuje mirovno misel, da pa si ni smeti zatiskati oči pred dejstvom, da so v Nemčiji še na delu sile, ki delajo proti miru. Nato je navajal, kako se v Nemčiji od leta do leta zbira orjaška vojska rezerve izvrstno izvežbanega moštva in častništva iz doslužnih reichswehrovcev. Reichswehr je prvovrstna vojska; šteje 100.000 vojakov in 15.000 mor-

narjev. Po razorožitvenih določbah bi morala vsako leto odpustiti samo 5 odstot. moštva, dejansko pa odpušta po 25 odstot., tako da se v 4 letih popolnoma obnovi in pomnoži rezervo za novih 100.000 mož. Pri tem treba vpoštevati še spornost in patriotične ter mladinske organizacije, ki vse služijo vojaški vežbi in izobrazbi. Če se vpoštevata, da temelji nemška strategija na treh točkah: napasti, delati brzo in zanesti vojno v sovražno deželo, postane jasno, kaka nevarnost preti Belgiji od morebitne nove vojne. Bodoča vojna bo dejansko predvsem industrijska vojna. Vsled uporabe plinov in zračnega bombardiranja bo strašna. Kaj bi bilo ob teh razmerah z belgijsko vojsko — spriči dejstva celo, da so belgijske meje brez utrd in odprte navalu? Položaj za Belgijo je danes še mnogo bolj kritičen nego l. 1914. Minister je zaključil svoja izvajanja s pozivom, naj Belgija sledi francoskemu zgledu in utrdi svoje meje proti Nemčiji, da bo mogla belgijska vojska odleteti nenadnemu navalu.

Nemška sodba o Jugoslovanih.

Kakor smo že v kratki brzojavki poročali, je berlinska »Germania«
zelo simpatično pozdravila vest o prihodu dr. Korošca v Berlin. Danes smo prejeli dotično številko z dne 14. t. m. Ne glede na to, da je dr. Korošec sam demantiral vesti o »zunanjepolitični misli«, ki naj bi mu bila poverjena, ohranijo izvajanja »Germanie«
ob sebi svojo vrednost. Zato jih podajamo v celoti. »Germania«
piše:

»Dasi gotovo ne bi bilo primerno, ako bi s tem napovedanim potovanjem spajali senzacionalna pričakovanja, je na drugi strani vendar gotovo, da bi nemški narod ta stik s prominentnim političnim voditeljem najpristnejše pozdravil. Nemški narod je sedaj v združenem jugoslovanskem narodu spoznal smotno stremeč narod, čegar delo v miroljubni izgradbi združene domovine zasluži le najpopolnejše priznanje in spoštovanje, delo, ki ga je treba tem višje ceniti, ker se je kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev v petih letih stekla iz šesterih državnih uprav, tako da njeno dosedaj doseženo poenotenje na vseh popriščih javnega življenja gotovo ni bila lahka naloga. Ako se pomisli, da je Jugoslavija v zadnjih šest letih zgradila približno 700 km železnic — ne glede na obnovo po vojni težko prizadetih prog, potem podaja že ta delovni izseček gospodarsko kritičnih poveljnih let dokaz, kolike množine sil so v tem narodu.

Ako bi tedaj Jugoslavija dejansko poslala v Berlin za uvedbo stikov prominentnega državnika, potem bi to le dokazovalo, da živa tudi nemški narod in njegovo težavno obnovno delo v Jugoslaviji tisto spoštovanje, ki ga želi zdrav narod izraziti drugemu, ki je istotako dokazal svoje zdravje. Koroščevo potovanje bi bilo — ako opustimo vsako senzacionalno precejšnje — simbol pozabljenja svetovne vojne, znamenje, da se končnove, glavno pokopljejo nemško-slovenske difference (koroški plebiscit!) tekom prvih poveljnih let in s tem mejnik v pomirjenju Evrope.

K temu bi le pripomnili, da sklepnanje glede koroškega plebiscita ni srečno izbrano.

ANARHISTIČNE ORGANIZACIJE V BOLGARIJI.

v Sofiji, 17. februarja. (Izv.) Policija je odkrila anarhistično organizacijo, pri kateri je bilo udeleženo največ dijakov. Člani te organizacije so bili arretirani. Pri hišni preiskavi so dobili veliko revolverjev in bomb.

Dogodki na Kitajskem.

Zmaga kantonskih čet.

v London, 17. februarja. (Izv.) Iz Sanghaja poročajo, da je bil general Sung-čuang-sang v provinci Čekian poražen od južnih čet in se je moral umakniti s svojimi četami iz mesta Hangču, katerega bodo vsak čas zasedle kantonske čete. Severne čete so sicer še vedno veliko močnejše od južnih, toda so zelo demoralizirane. En del armade je že prešel k južnim četam. General Sung-čuang-sang se je moral umakniti 60 milj proti severu in so južne samo še 100 milj oddaljene od Sanghaja. Maršal Čang-co-lin je postal nove čete na pomoč.

Angleškokantonska pogajanja se obnove.

v London, 17. februarja. (Izv.) Po poročilih iz Hankaua so se angleška pogajanja s kantonsko vlado samo prekinila in to raditega, ker je Čen stavil nekaj novih vprašanj, ki zahtevajo odobritve angleške vlade. Kakor se doznavajo iz poučenih krogov je dala angleška vlada nova navodila, ki bodo omogočala nadaljnja pogajanja.

Japonska in razorožitev

v Tokio, 17. febr. (Izv.) Ministrski predsednik Vakat-suki je dal dopisniku Associated Presse poročilo glede stališča Japonske z ozirom na ameriški razorožitveni predlog. Odgovor Japonske bo v najkrajšem času odposlan ameriški vladi. Japonska ne more na noben način pristati na nadaljnje pomorsko razoroževanje. Coolidgejev predlog na razorožitev v razmerju 5 : 5 : 3 je za Japonsko popolnoma nesprejemljiv. Tudi so se razmere od časa sklenitve washingtonske pogodbe že izdatno spremenile. Vendar bo Japonska tudi nadalje ostala v prijateljskem odnosu z Ameriko. Na vojno Japonska ne more misliti, ker je njeno brodogradništvo preslabo, da bi mogla z njim izpeljati kako vojno.

Apponyi o kraljevem vprašanju.

Budimpešta, 17. febr. Grof Apponyi je na hodnikih poslanske zbornice reagiral na nedavni Bethlenov govor v Veszprimu, kjer je ponovno naglasil, da Ogrska vlada nikakor ne namerava v bližnjem času sprožiti kraljevega vprašanja. Grof Apponyi je rekel, da na Ogrskem dejansko ni merodajnega političnega faktorja, ki bi to hotel. Dalje je Apponyi ugotovil, da na Ogrskem nihče ne želi obnoviti starega konvencionalnega zakona z deželami bivše avstroogrske monarhije. Legitimisti stoji na stališču manifesta kralja Karla I. 1921., ki določa, da je pragmatična sankcija izgubila veljavo. Naj bi se tudi zgodilo, da bi kak Habsburžan vladal tudi nad drugimi deželami, bi ta okolnost Ogrske ne tangirala ne v vojaškem ne v zunanjepolitičnem pogledu. V tem zmislu se vzgaja tudi mladi kralj. Nihče nima pravice govoriti o volitvi novega kralja, ker Ogrska že ima svojega kralja, ki ga ovirajo le zunanje okolnosti, da ne zasede prestola.

Nova nevarnost ameriške gospodarske politike.

Budimpešta, 17. febr. Na tukajšnji blagovni borzi je povzročila veliko vznemirjenje vest, ki je došla iz Newyorka. Vest pravi, da so velike ameriške banke v sporazumu z ameriško vlado sklenile, da osnujejo fond v višini 250 milijonov dolarjev, iz katerega bodo naknadno plačevale farmerjem odškodnino za pšenico in koruzo, ki jo bodo pod ceno izvozili v Evropo. Za ta korak so se Američani odločili vsled prebogačev žetve v Avstraliji in Argentini, ki je pokvarila cene žitu na lastnem domačem trgu. Evropskim poljedelskim državam preti nevarnost, da se jim vsled brezobzirne ameriške politike omajejo proračuni.

Potres.

v Dubrovnik, 17. febr. (Izv.) V Ljubinu je čutili še vedno male potrese. To so običajni tresljaji zemlje po večjem potresu in jih ni smatrati kot predznake novega potresa.

v Zagreb, 17. febr. (Izv.) »Obzor«
prinaša iz Livna dopis, ki poroča, da so tam čutili zelo močan potres že 23. januarja in da so se za tem skoro vsak dan čutili manjši tresljaji, predvsem ponoči. Interesantno je tudi to, da so te potrese čutili samo v najbližji okolici v vaseh Livno, Glamoč in Duvno.

POTRES NA JAPONSKEM.

v Tokio, 17. febr. (Izv.) Tu je bilo čutili precej močan potres, katerega center se je nahajal na Kamčatki.

IZPREMEMBA NA NAŠEM POSLANIŠTVU V SOFIJI.

Sofija, 17. febr. Poslanik Rakić je izročil pošte opravniku Drag. Kasidolcu in odpotoval v Belgrad. Tukajšnji poučeni krogi izjavljajo, da je jugoslovanska vlada od bolgarske zahtevala odobritev za g. Ljubo Nešića, dosevanega poslanika v Varšavi.

FRANCOSKI PARLAMENT.

v Pariz, 17. febr. (Izv.) Ministrski svet je sklenil, da bo zahteval od parlamenta, da se pred glavnimi počitnicami sprejme vojaški zakon, proračun in zakon o spremembi volivnega reda.

PODALJŠANJE FRANCOSKO-NEMŠKE POGODBE.

v Pariz, 17. februarja. (Izv.) Nemški poslanik v Parizu von Hoesch in zunanji ministar Briand sta podpisala podaljšanje trgovinskega »rovizorija«
in dogovor glede izpraznitve saarskega ozemlja.

POLJSKO-AVSTRIJSKA RAZSODIŠČNA POGODBA.

v Varšava, 17. februarja. (Izv.) Senat je odobril sklenitev razsodiščne pogodbe z avstrijsko republiko.

ANGLEŠKA SPODNJA ZBORNICA.

London, 17. febr. Spodnja zbornica je z 212 proti 135 glasovom odklonila izpremenjalni predlog delavske stranke, ki je bil naperjen proti napovedanemu strokovnemu zakonu in sprejela odgovor na prestolni govor.

ROMUNSKA NAROČILA V ITALIJI.

Rim, 17. febr. (Izv.) Iz Bukarešte javljajo, da je romunska vlada naročila v Italiji zgraditev dveh potniških ladij in dveh tovornih ladij.

FAŠISTOVSKA KULTURA.

Meran, 17. febr. (Izv.) V noči od 15. na 16. t. m. so fašisti kipu cesarice Elizabete, ki stoji v mestnem vrtu, odbili glavo. Glavo so našli v potoku, ki teče mimo parka. Prefekt v Boznu je brzojavno ukazal komisarju v Meranu, naj kip restavrira.

STANOVANJSKA KRIZA V TRSTU.

Trst, 17. febr. (Izv.) Danes se je vršila na magistratu drugo posvetovanje o vprašanju stanovanjske krize. Na sestanku so bili zastopniki najemnikov, gospodarjev in fašistovske stranke. Sestanek je vodil mestni komisar Fronteri. Pogajanja niso privedla do nobene rezultata. Ustanove se samo posredovalne komisije, katerih sklepi pa niso obvezni za nobeno stranko.

MEDNARODNI ZRAČNI PROMET.

v Pariz, 17. febr. (Izv.) Mednarodna zračna prometna zveza (Jata) bo 18. t. m. na povabilo Avstrije zborovala na Dunaju. Na dnevnem redu bo ureditev mednarodnega blagovnega prometa, ureditev izdaje mednarodnih voznih kart in poenostavljenje metode o statistiki zračnega prometa. Te konference se bo udeležilo 25 zračnih družb iz različnih držav, ki so združene v »Jata«.

RUDNIŠKA NESREČA.

v Pariz, 17. febr. (Izv.) V rudniku Boule se je pokvarilo dvigalo, s katerim se vozijo rudarji v jamo. Dve osebi sta mrtvi, 15 je težko ranjenih.

NEVIHTE V JUŽNI KALIFORNIJI.

v San Francisco, 17. febr. (Izv.) Zadnje štiri dni divjajo po vsej južni Kaliforniji veliki viharji s snegom in dežjem. Škoda se že sedaj čeni nad 1 milijon dolarjev. Nad 20 mest je popolnoma ali deloma poplavljenih. Več tisoč ljudi je brez strehe. Železniški promet je skoro popolnoma ukinjen.

v San Francisco, 17. febr. (Izv.) Radi velikih poplav je mesto San Diego popolnoma odrezano od ostalega sveta. Radi viharjev ob obali je zgubilo življenje 24 oseb.

EKSPLOZIJA.

v Detticon (Švica), 17. febr. (Izv.) V tovarni za eksplozivne snovi Nitria se je danes popodne iz dosedaj še ne pojasnjene vzroka dogodila velika eksplozija. Ubit je en delavec, en kemik je težko ranjen. Škoda na posloplju je velika.

KARAMBOL V HAMBURŠKEM ZALIVU.

v Hamburg, 17. febr. (zv.) Snoči sta trčila v zalivu en italijanski parnik in en nemški parnik, ki je privozil iz južne Amerike. Oba parnika sta težko poškodovana. Nemški parnik je odpeljal naprej, italijanski pa je moral pristati pri Vardinger. Človeških žrtev ni bilo.

Beleške

△ Hrvatsko-slovensko »seljaško«
laž. »Jutarnji list«
prinaša zopet lažniva poročila o SLS. Laž je, da kdo misli na razpust Kmetijske družbe in laž je, da namerava dr. Gosar razpustiti Delavsko zbornico. SLS je zlasti glede Delavske zbornice vedno varovala njeno neodvisnost in ni nastopila za razpust, ki bi bil skrajna posledica volivnih nasilij, ki so jih uganjali socijalisti pri volitvah. Nasprotno se je SLS kljub nasilju izjavila za redno poslovanje zbornice in vse storila, da jo čim izdatneje podpre. Na tem stališču bo SLS tudi vztrajala, to so pokazale že prve konference zastopnikov Delavske zbornice z ministrom dr. Gosarjem. Tisti, ki je hotel prvi kršiti avtonomijo Delavske zbornice, je bila Slovenska kmetijska stranka. Izrabljala je gotove intrige proti nekaterim članom Delavske zbornice in že določila g. Albina Prepehluha za komisarja. Ta gospod komisar in spe se je tudi že prišel tiste čase vsajati v Delavsko zbornico nad uradništvo. Šele na posredovanje osrednjega tajnika Delavskih zbornic dr. Živka Topalovića in na zahtevo poslancev SLS je minister za socialno politiko Simonović sklenil, da se zahtevam naših radičevcev ne bo vdal. Radičevci po sebi čevlje merijo in svoje namere v zagrebških listih oblaščajo kot načrte SLS.

△ Narod ne prenese nobenih novih davkov in doklad, do tega spoznanja je prišel Pribečević šele predvčerajšnjem. Dokler pa je bila SDS v vladi, je v vsakim proračunom prinesla nove davke in nove poviške. Sedanja vlada je predložila prvi proračun, ki ne prinaša nobenih novih davkov. Pribečević je prišel zadnji do pravega spoznanja.

△ »Duhovi, ki si jih klicaj,« so vpili poslanci Pribečeviću, ko se je pritoževal nad upravo. Pribečević je vpeljal strankarstvo v upravo, SDS je uradnike učila in celo zahtevala od njih, da poslušajo partizansko. In baš g. Pribečević je bil u je še protektor Orjuna in njenih nasilnih metod. Tak politik nima nobene legitimacije pritoževati se nad nasilji.

△ Pribečević bi si bil kar lahko prihranil vprašanje, kako se bodo učili otroci v šoli sedaj, ko je SLS v vladi. Učili se bodo namreč prav tako kakor takrat, ko je bil Pribečević minister za prosveto, da smo namreč Slovenci, Hrvatje in Srbi trije bratski jugoslovanski narodi. Dalje se bodo učili prav tako kot so se takrat, ko je bil Pribečević minister, da namreč naroda, ki bi se imenoval »Narodno edinstvo«, na slovanskem jugu ni bilo in ga ne bo.

△ Janez Pucelj, do predvčerajšnjem minister za kmetijstvo, je stavil na naša ministra Serneca in Kulova vprašanje, če sta že poskrbela za dovolj denarja, da se bodo popravile ceste in polja, ki jih je razdejala lanska povodenj tedaj, ko je bil minister Janez Pucelj. — Isti Janez Pucelj je bil tudi član vlade, ki je sestavljala sedanji proračun.

Kje je nepoštenost?

Davek na ročno delo, katerega oče je tudi voditelj slovenskih demokratov dr. Gregor Žerjav, postaja slovenskim demokratom neprijetna zadeva. Domisljali so si, da bodo s kričanjem odvrgli pozornost od svojega greha nad delavstvom, toda polemika, ki so jo izzvali, je le še bolj v jasni luči pokazala vso nepoštenost demokratske politike, ki zakrivi zločin nad delovnim ljudstvom, potem pa ga skuša naprtiti tisti stranki, ki je bila od vsega početka proti davku na ročno delo. Kaj je SDS res mislila, da je slovenski delavec tako pozabljen, da si je upala s takim maslom na glavi na solnce? »Jutro« je, sedaj pritekel na pomoč stara rezerva, »Slovenski Narod«. Ker smo ugotovili, da je dr. Žerjav bil tisti, ki je lastnoročno podpisal davek na ročno delo v dvanajstih letih za april, maj, junij in julij 1295, imenuje našo polemiko nepošteno. Ali misli starina »Slovenski Narod«, da mi ne smemo povedati slovenski javnosti te žalostne resnice in razkriti grehov demokratov, ki so leta in leta ubijali slovensko gospodarstvo in dvignili roko tudi nad slovenskega delavca?

Ugotavljamo danes znova in teh dejstev ne spravi nihče iz sveta:

Dr. Žerjav je tisti, ki je podpisal davek na ročno delo.

Davek na ročno delo je iznašla in ustvarila PPZ vlada v kateri so imeli samostojni demokracije štiri ministre, vse prvake SDS. Svetozar Pribečević, dr. Edo Lukinič, dr. Prvislav Grisogono in dr. Gregor Žerjav so bili ministri v tisti vladi, ki je ta davek uvedla, ga zagovarjala in nosi zanj vso odgovornost. Vse največje kapacitete SDS so ta davek podpisale!

Dr. Žerjav je tisti, ki je skupno s Pivkom glasoval v zbornici 1. 1925 za ta davek.

Dr. Žerjav je bil v vladi, ki je pripravljala pravilnik za pobiranje tega davka.

Za dobo od 1. aprila 1925 dalje, ko je torej dr. Žerjav sedel v vladi, so morali naši delavci plačevati ta davek.

Ugotavljamo, da sta takrat dr. Kulovec in Pušenjak v finančnem odboru z vso silo protestirala proti tej obremenitvi in da to dr. Žerjavu, tedanjemu ministru, ni

moglo biti neznano. Iz trte je torej izvit njegov izgovor, da se je to zgodilo proti njegovi volji.

To so dejstva, ki jih nobeno zavijanje »Slovenskega Naroda« ne bo spravilo iz sveta. Demokratska stranka še ni opravila pokore za zločin, ki ga je izvršila nad delavstvom, zato naj nikar ne misli, da bo njen greh tako hitro pozabljen!

Sicer pa bi moral biti vsak slovenski delavec zelo omejen, če bi verjel danes izgovorom in izmikanjem demokratov, saj so komaj leto poprej, predno se je začel pobirati ta davek, člani iste demokratske stranke šli celo z oboroženo silo na slovenskega delavca. Kakor ne bodo pozabljene Trbovlje s svojim 1. junijem 1924, tako ne bo pozabljen dr. Žerjavov podpis na dvanajstih letih 31. marca 1925. Za večne čase bosta ti dve dejanji znamenje demokratske skrbi za ročno delavstvo. Redki bodo tisti delavci na Slovenskem, ki bi se po vseh teh dogodkih dali le trenutek zbegati od demokratskega časopisa.

Slovenska ljudska stranka je stopila v vlado, ko je bil proračun za leto 1927-28 že gotov. Ze mesece prej so bili predlogi proračuna natiskani. V vsem tem času je demokratsko časopisje motalo kakor grob o davku na ročno delo. Vsi vemo dobro zakaj. Žerjavova stranka je mislila, da je njej pripravljena pot v vlado in da stvorijo radikali znova slavni Narodni blok, pod katerega zaščito je zrasla Orjuna in vršila svoja divjaštva in pod katerim so bile izvršene volitve 8. februarja 1925. Ta račun je demokratom prekrizala SLS, zato njih obupne stokanje in jokanje! V obupu se lovi demokratska stranka za bilke, ki je ne morejo rešiti. Njena smola je, da je pograbilo ravno za bilko ročno delo, ki ji ne more pomagati iz enostavnega razloga. Ker je tudi ta gnit plod demokratskega režima.

SLS glede ročnega dela svojega stališča, ki so ga povdarjali dr. Gosar, dr. Kulovec in Pušenjak, ni izpremenila. Pride čas, ko bo tudi o tem spregovorjena odločilna beseda. Takrat se bo drugič razgalila vsa puhlost demokratskih demagoških gesel, takrat bo slovenski delavec znova videl, kje je poštenost in kje nepoštenost. Na poti, ki jo SLS hodi, obupni kritik demokratskih glasil ne more biti nikaka ovira.

Stranka davčnega vilaka

Potem ko smo z nepobitnimi dokazi ovrgli vse »Jutrovec« laži proti SLS, češ da je velikih davkov, ki tlačijo Slovenijo, ponajveč ona kriva, in ko smo razkrinkali tudi dr. Gregorja Žerjava, ki si je drzno upal trditi, da je davek na ročno delo upeljala SLS, a ga je v resnici uzakonil on t. j. kabinet, v katerem je sedel dr. Žerjav kot minister za gozdove in rudnike — je zdaj »Jutro« v največji zadregi, kako bi dalje lagalo. Pa si zdaj v silo pomaga s tistim stereotipnim dopisom z dežele, s katerim promptno prihaja vsakikrat, kadar je razkrilo kako laž o klerikalcih.

Tako smo bili na ta »Jutrovec« dopis z dežele tudi to pot pripravljeni, ki naj dokaže, da se je vendarle spet našel tisti norec, ki verjame, da četudi tisti davčni zakoni nisojo podpis ministri Žerjava in so torej bili sklenjeni, ko je bila SDS na vladi, to vendarle ni podpis dr. Žerjava, ampak je to pravzaprav podpis dr. Korošca in je torej za te davke odgovorna SLS. Dopisnik z jutrove dežele to vse brezpogojno verjame, zato ker »Jutro« to trdi. Da pa pokaže, da je inteligenčen človek, ki ne laja zna in ve, je mož pripisal še to-le: »Ne vem, zakaj ne opozorite javno, kar vsak naročnik »Uradnega lista« lahko vpogleda: Pravilnik o davku na ročno delo je izšel avgusta 1925, ko je bil na vladi režim RR. In šele na podlagi tega Pravilnika se je začelo organizirati p biranje.«

Da, to je vse točno tako. Marca 1925 je izšel zakon, ki uvaja davek na ročno delo, —

in ta zakon je izdala PP. vlada, — avgusta 1925 pa je potem izšel pravilnik k temu zakonu, ki ga je izdala RR. vlada kot naslednica PP. vlade. A prvo mora biti zakon tu, potem šele pride pravilnik. Brez zakona ni pravilnika. In ko bi PP. vlada ne bila izdala zakona o davku na ročno delo, bi RR. vlada ne bila tudi ne mogla izdati pravilnika o pobiranju tega davka. To ve izven jutrovske dežele vsak človek, ki ima le količjak pojma o zakonodaji in upravi, samo jutrovski deželan tega ne ve in to svojo nevednost povrh še v časopisje daje. »Jutro« pa jo seveda debelo prinese in tako si »Jutro« in njegov dopisnik z dežele neumestno medsebojno hvaležno kvitirata.

In je ta jutrovski deželan sploh mož, ki bi mu zastoj iskal para po celi Jugoslaviji. Samo poslušajte, ljudje božji, kaj se piše: »Ljubljanci, ki imajo dostop v vse politične informacije, bi bili morali ljudstvu od nekdaj istino tako odločno pojasnjevati, kakor to sedaj dela »Jutro«. Zdaj imamo dokaze v roki, da je vse poviške prinesla SLS, ali pa z njeno indirektno pomočjo NRS, tisto SDS, ki nam je prinesla kontingent pridobine, davčne komisije in pavšaliranje davka na poslovi promet, pa po krivem obdolžujejo tujih grehov. Širimo istino med ljudstvo, resnica je smrt klerikalstva.«

Ali ni to čudovito in pa grozno obnem? Grozno lasti v očitu Ljubljancem, ki imajo dostop v vse politične informacije... Ali ti Ljubljanci sploh razumejo, kaj jim je jutrovec z dežele s tem hotel povedati? Dostop v vse politične informacije... To se pravi: Ljubljanci berejo tudi druge liste, berejo tudi »Slovenca« in morda tudi hrvaške in srbske liste, jutrovski deželan pa ima samo dostop v politične informacije »Jutra«. In po teh informacijah ima zdaj dokaze v roki, da je vse poviške prinesla SLS... tisto SDS pa po krivem obdolžujejo tujih grehov. »Jutrovec« gorostasne laži, proti katerim bi vsak slovenski davkoplačevalec z ogorčenjem mogel protestirati, ki ve, da je stroga davčna praksa na Slovenskem, ki jo je obsodil sam finančni minister sedanje vlade, v SDS-arskih rokah, — to vse je temu jutrovskemu deželanu, ki nima dostopa v vse politične informacije, dokaz, o je SLS stranka davčnega vilaka in da je treba širiti to istino med ljudstvo.

Kako pravi pregovor? Zoper neumnost ga ni zdravila... In želimo le temu jutrovskemu deželanu, da se v njej odebili. Kajti če bi bral razum »Jutra« še kak drug časopis in zvedel resnico o SDS, bi ga od žalosti utegnili zadeti kap. In bi bilo takega moža zares škoda.

Poštena polemika.

Gorje nam, da nismo mogli takoj v prvem proračunu ukiniti vseh davkov ali pa vsaj tistih, ki jih je Sloveniji pripravila SDS! Ista SDS, mati teh davkov, nas bo radi svojih davkov še proklela.

Njej, SDS, pa prav nič ne škoduje, če je petkrat glasovala že za vse davke, ki jih očita »Jutro« dr. Korošcu. Gotovo so se takoj po prevratu vpeljali nekateri davki. Za tiste (Koroščeve) davke je že cpetovano glasovala tudi SDS in jih še povišala.

In vendar je »Jutro« tako »pošteno«, da istočasno, ko nas zmerja, zakaj nismo ukiniteli dr. Žerjavovega davka na ročno delo, očita SLS davke, ki jih SDS tudi ni ukinita ampak še poviševala!

Pravilnik.

Na pravilnik se je obesil dr. Žerjav. Ker je pravilnik o pobiranju davka na ročno delo izšel kasneje kot zakon, misli SDS, da bo s tem pravilnikom nalagala slovenskega delavca.

Kaj je torej s tem pravilnikom?

1. Pravilnik je mogel iziti samo radi zakona in na podlagi zakona, ki so ga podpisali dr. Žerjav, Sv. Pribečević, dr. Lukinič, dr. Krizman in dr. Grisogono.

2. Pravilnik se je izdal radi tega, ker je bil zakon sam na sebi tako krut, da ga sploh ni bilo mogoče izvršiti.

3. V pravilnik so na predlog naših poslancev dr. Kulovec, dr. Gosarja in Pušenjaka prišle mnoge olajšave, ki jih zakon, kakršnega je podpisal dr. Žerjav, nima.

4. Davek na ročno delo se brez ozira na pravilnik pobira od 1. aprila 1925, to je od tedaj, odkar velja zakon, ki ga je podpisal dr. Gregor Žerjav in še štirje drugi ministri SDS.

Popolno nasprotje.

O popolnem nasprotju besediči zadnji »Kmeti list«, pa tako, da je njegovo besedičenje res v popolnem nasprotju z resnico.

Resnica je namreč, da je SLS v zadnji vladni krizi zahtevala, naj se sestavi vlada iz radikalov, radičevcev in SLS, tako, da bodo vse tri najmočnejše stranke kot predstavnice treh jugoslovanskih narodov nosile odgovornost za državno politiko.

Resnica je dalje, da se Radič ni pridružil temu stališču ampak, da je še v zadnjih razgovorih denunciral SLS kot klerikalno in cerkveno stranko, s katero se ne sme iti v skupno vlado.

To resnico ve tudi »Kmeti list«, pa vendar laže, da se je SLS postavila v popolno nasprotje s kmetjsko-delovnim ljudstvom.

»Kmeti list« je v popolnem nasprotju z resnico.

Prosvetna politika SLS.

Tudi ta »Jutro« ne da spati. Sicer se ni zgodilo še čisto nič. Prosvetni minister ni znižil še niti besedice o redukcijah gimnazij ali fakultet ali drugih šol — kratkoinimalo nič. »Jutro« pa gladko laže, da je g. Vukičević napovedal to in to in dolži SLS, da je za vse to odgovorna. Mi ne moremo drugega kot reči, da je vse »Jutrovec« pisanje laž.

Druga pikantna zadeva, v katero se je »Jutro« zaletelo, je učni načrt ali po jutrovskem narečju »nastavni plan«. Glede tega pa samo svetujemo SDS in »Jutro« in vsem njegovim prijateljem, naj si ogledajo brošuro šolskega nadzornika v p. g. Josipa Westra, ki tam izreka porazno obsodbo nad »nastavnim planovima« g. Pribečevića in kot strokovnjak daje priznanje dr. Antonu Korošcu, ki je kot prosvetni minister Pribečevićeve »nastavne planove« prekrizal.

Dokler bo SLS imela kaj vpliva na prosvetno politiko v državi, se zanjo ni bati. Tudi v tem pogledu SLS ni še nikoli posnemala SDS.

Slovenci v Italiji

Tržaški liberalci za odpravo slovenščine.

Za 1. 1927. je izšla v književnem daru Goriške Mohorjeve družbe tudi povest »Jelkin nagoljček«, prevod Kumičičevega »Jelkinega bosiljka«. Dobro znani penzionirani srednješolski profesor, ki se je to pot podpisal z »I—«, je objavil v Edinosti 10. februarja povodom zgoraj označene publikacije dolg članek, ki se pa le malo peha s povestjo in nje prevodom, večinoma pa le s problemom slovenstva. Profesor se izreče najprej proti prevodom iz hrvaščine v slovenski jezik. Tako svetuje Slovincem: »Vzemi hrvaški izvirnik in junaka desmeto, slovarček pa v levico, pa boš brez velike težave čital in razumel hrvaško knjigo.« Na vsak način praktičen nasvet. Vsak primorski kmet, t. j. 20 tisoč Mohorjanov, naj si nabavi slovarček in čita svoje Večernice s slovarčkom v roki! Za okrepitev svoje teorije je stekel gospod — i — k Italijanom po dokaz in navaja

Šanghai.

V zadnjem času pretresajo kitajsko državo važni politični in kulturni dogodki, tako da se tudi v n tranjem pomenu ruši staro zidovje, ki obdaja nekdanje kitajsko cesarstvo. Zato bo gotovo zanimalo naše bravce, če podamo sliko mesta Šanghaija, ki se v teh dneh tudi tolikrat omenja, ko je govor o razvoju dogodkov na Kitajskem.

Izmed vseh umetno narejenih tvorb, ki sta jih pričarali evropska in ameriška Fata morgana na obrežje kitajske države, bo živel Šan hai najbolj dolgo. Šanghai je Chicago izhoda in je ves prepojen z ameriškim značajem. Le majhen del mesta Šanghai, ki ima vse p lno ruševin, razvalin, smetišč in nesnage na cnem kraju, kjer so se dvigali nekoč krasni templji, je še kitajski in se tudi imenuje »Kitajsko mesto«. Vse ostali Šanghai je brezobrne ni konglomerat angleških, francoskih in ameriških cest, trgov, vil, predmestij in zaloznih be nje. V Šanghaju nas ne spominjajo na Chicago samo trgovski vrveži, nebotične bančine, upravne, konzulatske in paroplovne palače, marveč tudi široke ceste in vse obrežje. Pisanih zastavic, tablic, obeliskov za reklame je v Šanghaju več in so bolj kričeče in nadležne, ko na primer v Hongkongu. Človek i lahka opazi, kako se mešajo živahnost, hrupnost in trgovska izurjenost življenja kitajskih mest z ameriškim okusom, ameriškim nasiljem, ameriškim značajem in ameriško naglico. Glavna cesta Nanking-Road je

podnevi polna šuma in trušču, vse vrvi in brni in piska in trobi in ropoče, da ti kar treska po ušesih; ponoči pa se svetlikajo luči in lučke i ložbenih oken in reklamnih obeliskov, da ti jemlje vid in ti vse miglja pred očmi. In isto brunenje in brunenje prav po vno v noč. Zgoraj v polstropnih pristorih in nad i ložbenimi okni godejo in bobnajo in piskajo razni trobeni, da še bolj poudarjajo pomen reklamnih oken in napisov. Velike, do deset nadstropij visoke trgovske hiše, ki imajo tudi svoja gledališča, igralnice in viseče vrtove, so vse ra svele ene čim mine dan in se zmračii. Kitajske črke, sestavljene iz desetstosečerihih električnih žarnic, migljajo in drhtijo; poleg njih so les eta oče se angleške besede, ki ti krčeče na nanaajo, da moreta tam netri Evropejec in Kitajec složno pustiti svoj denar. Sporedno s cesto Nanking-Road teče cesta Fučau, ki je še živahnejša, pestrejša in vselejša ko ona. Tu je česarna (namesto naših kavar n) poleg čitarne, velike, čepre veže in pestrih, čud vitih svilen h oblek Kitajk na stotine. Dasi so le obleke tako pestre in pisane, vendar so tako silno preproste ure ane, da popolnoma zakrijejo oblike telesa. Ženske imajo svoje črne-bleskeče se lase popolnoma gladko nrazj počesane, v zatilniku v majhen vozec zložene, na čelu pa so majhn, na kratko pristrizeni kodri. Nakita je prav malo, tudi prstanov ni skoraj nič videti, le ubani so veliki in ne kusni. — V restavracijah je najbolj priljubljena kantonska kuba (kakor na Dunaju dunajska) — in ondi je nebroj majhnih

oddelkov, celicam podobnih. V njih so različne družbe. Ljudje pojedjo najneverjetnejša jedila in tudi neverjetne množ ne. Za vsako jedjo dobijo gostje v gorke vrode namočene in ožete brisače, s k terimi si požeruhi obrišejo roke, glavo in zatilnik. Gostom postrežejo tudi s paličkami za praskanje, da se morejo z njimi popraskati po hrbtu. In prihajajo pevke in »pevčec« in gredi in plesavke — in zabava traja in traja in je ni ne konca ne kraja.

Nekoliko bolj v stran so široke ceste angleškega dela mesta. Prav tabato in nestrano se šopri kar sredi najživalnejšega dela mesta — dirkališče za konje, kakor bi bilo vržnejše, da dirkajo konji, nego da prebivajo tu ljudje. Neskončno dolg je ta del mesta, poleg njega pa je francoski: Tu so velič stva izprehajališča, prekrasni vrtovi, visoka obd rja za laterimjo so vrtovi polni tropičnega drevja in kitajskih paviljonov (vrtnih senčnic). Tu je stroga evropska in ameriška kmetarja, ki se prav nič ne zimeni za to, kako jo k t tuje vsiljive rezke in po strani gledajo domačini. Sredi ogromnih parkov so samotani in mišonišča — večinoma last Francozov. — Na križiščih cest in na trgih stojijo stražnišča p kličaji. Od vsepoved so se pritepli; pretlani, črnogledi, za vse pripravljeni in odločni krepki fantje so to, v ameriških, angleških in drugih uniformah in so oboroženi s samoketom in bikovom. Ta policija se dobro zaveda, da ji preti smrt če se dvigne ogromni kitajski narod in če udari s šepo po tujcih — da jih pomenda in p mečka kakor

slon kepico blata. Francozi imajo svojo, domačo policijo, ki nosi smešne slannike z gum-bom iz medu na vrhu. Zunaj — tam na morju — a blizu obrežja — pa so angleške, ameriške, francoske, italijanske in japonske vojne ladje, ki imajo vse svoje topove usmerjene na mesto. — Za Evropejce je Kitajska vse drugo ko prvirčna. Niti misliti ni, da bi se naš človek zaljubil v te brezpomembne, čeprav tako bujno in pestro oblečene stvarce. A mimo Kitajk hodijo druge — francoske, angleške, ameriške, ruske ženske, ki jih Kitajke samo po strani pogledajo — in si svoje majljio zra-ven. Med temi in Kitajkami je velik prepad. Kakor v Indiji, tako se tudi tu Evropejci ne zanimajo radi za domačine, jih sovražijo in zaničujejo — ali se jih v neki tajni grozi boje. Tuji nočejo zvedeti resnice o ljudstvu, ki žive med njim in kjer so si postavili svoje ban e in trgovine. Ra ši berejo o domačinih v časopisih. Čudno je to zlasti za Angleže, da ne uvidijo, kako so min li časi, ko so si mogli z erojem podjarmiti tuje narode. Nečejo razumeti te hladni sti in prezirljivosti, s katero jih motrijo domačini. In če poročajo časopisi, da se je tu in tam predrnil kitajski orjak iz drema vce — pa kričijo: Boljševizem! In iz vsake vrste čas pish n poročil se trepetaje mota navigavanje na boljševizem. — Kakor grožnja, ki je običajla sredi stavka, so zasedrane tuje vojne ladje s topovi, namenjenimi na mesto, zunaj na morju. Kar iznenada pa se predrni angleški in francoski del mesta sredi noči: Odkod ta strel? Kaj je počilo? Cemu?

za zgled, da Italijani ne prevajajo furlanske književnosti na pisni jezik.

Toda mož gre še mnogo dalje. Tako-le piše: »Nedavno se je članek v »Voce di Gorizia« obregnil ob vlado, da uvaja v Julijski Krajini v srednje šole slovensko mesto hrvaščine, ker je slovensčina odzvonilo celo v SHS, kjer se v osnovnih in srednjih šolah poleg materinščine poučuje srbski ali hrvaški jezik. Ako so na vseh šolah v Jul. Krajini od danes do jutri odpravili slovensčino in jo zamenjali z italijansčino, bi v Sloveniji danes še laže mogli zamenjati eden z drugim.«

Na drugem mestu piše staroverec: »Po svetovni vojni je marsikaj drugače, in danes je belgradski vladi dana možnost, da v doglednem času uvede srbo-hrvaščino kot učni in uradni jezik v cirilici, glede književnega jezika pa morda poroče: »Ako hočete, bratje Slovenci, pisati v jeziku države SHS, bodo vaše knjige, našle pot od zadnjega kotička Triglavskega pogorja do macedonske meje, ali pa se omejite na skromno število čitateljev in naročnikov.«

Torej goriški penzionist trdi v bistvu, da pristojna državni vladi dekretirati jezik. Italijanska vlada bo za to koncesijo gospodu gotovo zelo hvaležna in morda ga še povika v šolskega »prevoditorja«. Saj ta gospod s svojo teorijo odobrava odpravo slovensčine.

»Edinost« je brez premisleka objavila profesorjeve klobaso in servira primorskim Slovincem v trenutku, ko se ti obupno bore za zadnje ostankе najprimativnejših človeških pravic, bedasto trditve: »Slovensčina je odzvonilo«. Kak porazen, uničujoč vtis je moralo to narediti na tisoče bralcev »Edinosti«, ki so vsled tradicije vajeni videti v nji višek politične modrosti in narodne zavednosti! »Čemu smo se borili,« poročajo v duhu, »čemu protestirali, čemu trpeli, se dali zapirati, streljati, hiše požigati? Vse za svoj mili slovenski jezik. In sedaj? »Edinost« nam oznanja: Bratje, motili ste se; vaš ideal je bila lapnja, le produkt avstrijskega vladanja. Spreglejte, pustite slovensčino in postanite Hrvatje!

Pa če nam Italija ne pusti ostati Slovenci, bo li res tako velikodušna, da nam dovoli postati Hrvatje? Prav gotovo ne. Torej nam ne preostaja drugo, kakor ukloniti se pred voljo državnega božanstva in postati Italijani.

Tak je liberalni nacionalizem v svojih posledicah.

V označbo pisca dodenimo še spričevalo, ki si ga je v isti razpravi sam napisal: »Ako dobi kdo-neko mojo razpravo, ki sem jo pred 24 leti v nemškem jeziku objavil, mi bo morda očital nedoslednost, ker v oni knjižici sem pod vplivom dež. š. nadzornika Kl-a priporočal, naj se ne žrtvuje tradicija slovenske književnosti, naj pa se pri vsem tem v višjih razredih srednjih šol čitajo hrvaške knjige. Ali to je bilo — takrat!«

Gospod —! — očividno zelo spoštuje oblast, prej avstrijsko, zdaj italijansko; zato po pravici sodimo, da ni pisal iz prepričanja. To nas dispensira od vsake meritorne replike. Napisali pa smo to, da pred slovensko javnostjo ožigosamo pogubno lahkomišelnost in breznačelnost primorskih liberalnih krogov. Primorski liberalci na eni strani vpeljejo proti italijanski vladi radi izganjanja slovensčine iz šol in uradov, na drugi strani priznavajo vladam pravico, da dekretirajo državljano jezik, ki se jim zljubi. Slovenski jezik stavi v isto vrsto s furlanskim dialektom! Eno pa je treba tem gospodom priznati: Vsaj v svoji breznačelnosti so dosledni

...

Iz nekdanje liberalne trdnjave na Vipavskem. V Prvačini so tatovi okradli mesarja Tušarja in mu odnesli okoli 10.000 lir v denarju in zlatu. Fašistovski listi poročajo, da so Tušarju odnesli tatovi tudi — fašistovsko izkaznico. In koliko fašistovskih izkaznic bi lahko tatovi odnesli iz hiš nekdanjih sokolov v Prvačini! Nekdaj je bilo lahko biti sokol. Prvačkovci so nekdanj zgradili tudi sokolski dom. In danes je Prvačina ena najmočnejših fašistovskih postojank na Vipavskem.

Aretiran radi prepovedane lista. V Trzinu so karabinerji aretirali nekakega delavca, ker so našli pri njem »Corriere degli Italiani«, glasilo italijanskih političnih izseljencev v Franciji. List danes niti ne izhaja več.

— Ali za šalo? Za zabavo? — Vpliv Evropejcev vidno pojema. Ob nedeljah gredo vojaške straže po mestu in vlečejo pijane vojake po cestah, jih tepejo in ženejo proti motornim čolnom v luko. Ko jih sreča kitajski kuli, pljune v stran in se mu niti ne zdi vredno, da bi skril svojo skrčeno pest v široki rokav svoje zakrpane suknje. Tako pojema spoštovanje do Evropejcev in strah pred njimi.

V kitajskem delu mesta, v tistem beraškem, z ozkimi mračnimi, umazanimi in smrdljivimi uličicami prepreženim mestu, sem videl nekoč evropske berače prosjačiti pri Kitajcih, ki so tečili poleg nosilnic kakor kitajski berači in vpili: »Talai! Talai!« Le svoje umazane, neskončno sušne roke so moleli bogatino, debelušnim, brezbrizno idočim Kitajcem nasproti. Evropski berači! To so Rusi, belic ubežniki iz uničenega carstva. Cez Mongolijo, Mandžurijo in Korejo so se naskrivaj z ladjami pripeljali semkaj in se pogreznili v najbednejše ponižanje. Po tem mestu, ki je polno takih samoljubnih in samogoltnih ljudi, ki živijo tu le zato, da se brž nasasajo dobička, blodijo ti bivši ljudje kakor sence in se stikajo ob zidovja in stene hiš. Umazani in sestradni so, in še manj vredni ko kitajski kuliji.

O treh ladjah sem slišal praviti, ki so prihajale iz Vladivostoka in na katerih je na skrivaj ubežalo na stotine bivših ruskih častnikov in carskih pribočnikov s svojimi družinami. V trebuhu ladje so se skrivali, prestali neskončne težkoče in nesreče — a ko so pri-

Kaj se godi doma

Regulacija Mure zelo nujna!

Maribor, 16. febr.

Na naši severni meji ob Gornji Radgoni, kjer tvori državno mejo reka Mura, vrši ta reka tako razdiralno delo, da je potreba o tem javno spregovoriti in zahtevati nujno pomoč.

Na avstrijskem bregu Mure se je regulacija redno nadaljevala od prevrata sem in se je tudi že v velikem delu izvedla. Ta trdni breg odbija zdaj še bolj Murine valove v naše obrežje, na katerem se ne vrši nobena regulacija, kar pa je bilo izvršeno pred vojno, pa je že vse uničeno, ker se regulacija ni nadaljevala. In zdaj uničuje Mura naše ozemlje na severni meji. Ob vsakem večjem deževju poplavlja in vodne mase si napravljajo nove struge in zasipajo rodovitno zemljo s prodrom in blatom. Tako je že zdaj zasute več sto orlov najboljše zemlje v gornjeradganskem ozir. Ljutomerem okraju.

Mura pa ne dela škode le s poplavo, ampak tudi sicer redno izpodkopa zemljo na našem obrežju. Da je odnesla državne meje v bližini apaške kotline, smo že poročali. V Gornji Radgoni v bližini železniškega mostu je že odnesla preko 12 orlov občinskega travnika. Najhujše pa razdira v občini Mele, kjer se je zajedla v naše obrežje s tako silo, da je le še 15 m od okrajne ceste Gornja Radgona—Ljutomer. Če ne bo na tem mestu hitre pomoči, bo tekom leta cesta zrušena v Muro in pride v nevarnost tudi železniška proga, ki je oddaljena le še kakih 100 m. Zemlja se tu dan za dnem ruši in odplavlja po Muri, kmetje pa žalostni gledajo, kako njihove njive in travniki izginjajo v valove. V nevarnosti je že vas G. Bistrica v Ljut. okraju, kjer si je Mura napravila novo strugo že tik pod hišami.

Občine same in tudi oba okrajna zastopa ne moreta v tem oziru nuditi učinkovite pomoči. Treba bo, da ravno to zadevo vzame v roko država sama, ker je ona v prvi vrsti interesirana, da se ji ne ruši njena meja, ceste in železniška proga na meji. Oblastna skupščina v Mariboru naj takoj začne s predpripravi in naj vpliva na osrednjo vlado, da se doseže poseben kredit za regulacijo Mure, ki se mora takoj smoteno začeti, sicer bo škoda vedno večja. Poslanci oblastne skupščine za ta okraj so pripravili poročilo in nujen predlog v tem oziru že za prvo zasedanje skupščine.

Požar v Slov. goricah.

V noči od 14. na 15. t. m. je izbruhnil požar na gospodarskem posloju posestnika Franca Janžekovič v Šetarjevi pri St. Lenartu v Slov. goricah. V nekaj urah je postalo skoraj novo in zelo prostrano poslopje žrtev plamenov. K sreči je bilo prazno, razen par kokoši in kobile, katero so pa ljudje rešili. Ker ni bilo požarne brambre, je obstojala nevarnost, da se ogenj razširi tudi na sosednja poslopja, ki stoje v bližini; sosedje se lahko zahvalijo samo slabemu vremenu, da tudi oni niso pogoreli. Ta požar je že tretji pri posestniku Janžekoviču. Zgoreli sta mu že prej vinogradiški poslopji v Gradiškah pri St. Lenartu v Slov. goricah in v Zikareh pri St. Rupertu v Slov. gor. Nedavno pa je uničil na nepojasnjem način požar gospodarsko poslopje njegovemu bratu Janezu Janžekoviču v Čermenšaku.

Vlak povozil neznanca.

V predoru med Trbovljami in Hrastnikom je v noči od srede na četrtek povozil vlak nekega moškega, katerega identiteta še ni ugotovljena. Kaj je ta človek iskal v tunelu in ali je šel v njega z namenom samomora, se ne more znati. Prepeljan je bil v mrtvašnico Dol pri Hrastniku in bo tudi tam pokopan.

Sličice iz sodne dvorane

Kako se usoda igra s klobuki in — ljudmi. Včeraj so se vršile obravnave samo v takozvanem »Spetirsaluc« na št. 28 okrajnega sodišča. — Tu se vse slike, žive slike — včasih jako hitro — od-

igravajo se razni prizori in prizorčki in tu postaja včasih prav kratkočasno. Evo par slučajev: Vračal se je vesel dobrovoljček, precej sladko ginen, iz Sentvida v Ljubljano. Zvižgal si je in mrmraje prepeval po poti ob železniški progi. Toda nesreča nikdar ne miruje. Zapihal je oster sever, pograbil njegov po strani klobuk, ki je izginil v obcestnem jarku, še predno se je dobrovoljček zavedel, kaj se je zgodilo in kam je zaplesal veter s klobukom. — Pustil ga je svoji usodi in je korakal mirno naprej. — Za njim pa sta prišla dva fanta in baš takrat je dvignil veter zopet klobuk iz jarka in ga je zavrtel po poti. Ta dva sta klobuk pobrala in ga odnesla domov. In še vse bi bilo dobro, če bi bila klobuk vrnila odnoso ga nesla na policijo. Toda starejši tovariš je nesel klobuk h klobučarju, ki mu ga je prebarval in prenovil in čez nekaj dni se je fant že postavil z novim klobukom. Toda to veselje je bilo kratko. Izsedili so jih in klobuk je našel pravega lastnika, fanta pa sta se znašla pred okrajnim sodnikom, ki je završil to nerodno dogodbo tako, da je prisodil starejšemu, ki je klobuk obdržal 8 dni, mlajšemu, ki je to zamolčal, pa 24 ur zapora.

Kraja premoga. Stražnik Ravbar je naletel na Dunajski cesti na delavca Antona, ki je nesel težak žakel na rami. Mraz je pritiskal v njegovo

kamrico, pečica pa je bila mrzla, ker mož ni imel denarja za premog. In rekel mu je tovariš, da naj si vzame premog tam, kjer ga je dosti. In podjetni Anton si je oskrbel vrečo in si nabasal v njo okoli 50 kg premoga in sicer tam, kjer ga je dosti, namreč na kolodvoru. Ker pa se je zdel mož stražniku Ravbarju sumljiv, ga je ta ustavil in ga vprašal, kaj nese v vreči. Tatvina je bila odkrita in ponesrečeni Anton je dobil za svojo nerodnost en teden zapora in so mu seveda tudi premog odvzeli, tako da ima na obeh koncih zglubo.

Zamerjen vrtnar. Zameril se je neki okoliški graščak svojemu vrtnarju, ki je imel nalogo, da je moral oskrbovati tudi njegov cvetličnjak. In potožil je mož to svojo zamero svojemu tovarišu Cirilu in ta mu je rekel: »Kaj vraga boš premisljal. Zakur! mu pošteno v rastlinjak, pa boš videl, kako bo dedec skakal!« In res je fant ubogal tovariša in je nekoč prav pošteno zakuril. In klonile so glavice hortenze, arsane, hijacinte, ciklame in druga zelenjava. Obledeli so listi, povsili se ob stebelcih, odpadali so in umrle so skoro vse cvetlice. Močnejše pa so v rasti zaostale, ker so jim odpadli listi. Gospodar je cenil škodo na 4 do 5000 Din. Obtoženec je priznal, da je res precej zakuril v rastlinjak, vendar pa je hotel četve rešiti in ga je polival z vodo. Bil je oproščen. Obsojen je bil njegov tovariš na 5 dni zapora in sicer radi nagovarjanja k zlobni poškodbi. In konec te zlobe je, da bo hujšak sedel v zaporu, graščak je ob cvetlje, vrtnar pa ob službe — Zlo rodi vedno le zlo.

Dnevne novice

★ Seja vodstva SLS. Včeraj smo poročali, da bo maša ob 10. uri v župni cerkvi v Celju. Popravljamo, da bo maša v Marijini cerkvi.

★ Za obmejni promet. G. minister Serbec je interveniral pri zunanjem ministru Periču radi obmejne prometa, kjer zlasti na italijanski meji vedno nastajajo za gozdne in poljske delavce težkoče. Minister Perič je obljubil, da takoj stori potrebne korake, da se to vprašanje reši.

★ Konkurni razpis. Potom okrožnice je razpisana župnija Kropa v radovljiški dekaniji. Rok za vlaganje prošenj se zaključuje dne 10. marca 1927.

★ Osebnosti. Živinozdravnik Fuchs je prestavljen iz Črnomlja v Metliko. Živinozdravnik Hrabalek, ki je bil iz političnih razlogov prestavljen v Kočevje, se prestavi nazaj v Celje.

★ Truplo št. Stanka Kovača se bo prepe-ljalo iz Inostva v Škale, kjer bo pogreb v nedeljo ob 3. uri popoldne.

★ Smrtna kosa. 13. t. m. je ob 6. uri na Grabrovcu pri Metliki po daljši in mučni bolezni umrla spoštovana gospodinja in vdova Bara Gornik, mati g. kaplana Franca Gornika. Pokojna je bila blaga duša iz ugledne Nemančeve rodbine na Zelenbeju 9. Njen brat je župnik v pokouju, drugi pa bivši narodni in sedaj oblastni poslanec. Vsem znancem se priporoča v molitev. Pogreb je bil v torek ob 8. uri k Trem faram. N. v. m. p.

★ Umrli je na pljučnici ga. Katarina Novak, mati zdraviliškega uradnika g. Fr. Novaka iz Rogaske Slatine. Pogreb pokojne se bo vršil v soboto jutraj. Blag ji spomin! Preostali naše iskreno sožalje!

★ Stanovanjska akcija. Naš urednik v Mariboru nam piše: Ko se je razvedelo, da je minister za socialno politiko dr. Gosar odredil kredit za zidanje hiš državnim nastavljenecem, se je začelo vsesplošno razpravljanje. Težko pa se je v današnjih razmerah, ki so negotove, kar zadeva valuto in tudi službene prejemke državnih nastavljenecov kot tudi njihovo stalnost, odločiti za sprejem tega kredita, ki je sicer zelo ugoden. Zato se vedno bolj poudarja misel, naj ministrstvo za socialno politiko da kapital pod istimi pogoji na razpolago mestni občini, ki naj prevzame zidanje stanovanjskih hiš za državne uradnike.

Poleg tega pa naj odločuje še to dejstvo, da bi občina sezidala veliko hišo v sredini mesta, kar bo uradnikom veliko bolj prikladno. Ako pa vzamemo v roke proračune za male

stanovanjske hiše in za veliko skupno hišo, pa najdemo, da je mogoče za tretjino več stanovanj z istim denarjem ustvariti v veliki hiši, kakor pa pri malih eno- ali dvodružinskih hišah. Zato naj ta dejstva merodajne kroge vodijo do tega, da dobi občina kapital na razpolago in da sezida hiše za državne nastavljenice.

★ Shranite knjige družbe sv. Mohorja! Tisoče in tisoče knjig je izdala družba sv. Mohorja za naš Slovence. Koliko knjig se je shranilo? Gotovo čisto malo. Marsikdo bi rad bral knjigo, ki jo je družba izdala recimo pred 50 leti, pa je ne dobi, čeravno jih je izdala družba že takrat v obilnem številu. Večina udov, ko knjigo dobi, jo z veseljem prebere in morda še njegova družina, potem se pa vrže v kak kot, da se počasi raztrga ali se pa da otrokom za igrabo, ki jo takoj raztrgajo. Le koledar se morda celo leto valja ves raztrgan po klopih in ob koncu gre v peč ali v smeti. Nikar ne delajte tako s knjigami! Ko knjige dobite, jih skrbno in z zani-manjem preberite in njeno vsebino premislite, potem jo dajte sosedom, da berejo, ker sami niso udje družbe. In potem knjige shranite, da jih zopet pozneje lahko berete vi ali vaši potomci. Če bi se vse knjige shranile, bi lahko imela že vsaka slovenska hiša svojo knjižnico. Če bi pa kak ud ne hotel knjige shraniti, naj bi pa v vsaki fari bil eden, ki bi take knjige zbiral in jih odpošiljal kaki zvezi, mogoče prosvetni zvezi, ali kdor bi se zavzel, da bi nabrane knjige pošiljal Slovincem, morda bi vsojokom, na Francosko, v Ameriko in koder so že razkropljeni naši bratje. Z malimi stroški bi napravili bratom, ki so razkropljeni po širnem svetu, največje veselje. V vsako hišo knjige sv. Mohorja in vse knjige se naj shranijo neraztrgane v hišnih knjižnicah. To naj bo geslo vsakega Mohorjana!

★ Napredovanje na mariborskem okrožnem sodišču. Dr. Fran Schaubach in dr. Josip Tombok, deželnosodna svetnika pri okrožnem sodišču v Mariboru, sta pomaknjena iz 5. skupine I. kategorije v 4. skupino I. kategorije.

★ Izpremembe v sodni službi. Za predstojnika okrajnega sodišča v Ptujju je imenovan deželnosodni svetnik g. dr. Aleks. Poznik v Sevnici. Predstojnik okr. sodišča v Ptujju g. dr. Stuhec je bil premeščen v Ljubljano. Za sodnika 5. skupine I. kategorije pri okrajnem sodišču v Ptujju je imenovan g. dr. Fran Suhadolnik, dosedanj tajnik upravnega sodišča v Celju. Okrajni sodnik g. dr. Vladimir Travner

Tak je Šanghaj.

V tem vrvežu in čudovitem metežu, ki je sestavljeno iz razkošja, sijaja, bede, ponižanja in prevzetnosti, strahu, boječnosti, našopirjenosti, oprežanja in hinavske zahrbtnosti, ki daje oznako nevarni in dvoumni današnji dobi, v kateri je zdaj to mesto in vsa kitajska država, pa je tudi ena točka, ki vsebuje mir in ravnodušnost. Na tej točki živi del ljudi, ki se z lahkotnimi in igračkastimi kretnjami samovšečno in v viška dol giblje in ziblje in izprehaja v avtomobilih in nosilnicah po širokih promenadah; ki se prav udobno in samozvestno premika od hotela do hotela, z gostije na gostijo, s čajanke na čajanko, s plesa na ples, iz beznice v beznico azijskih razvad in naslad.

Teden za tednom naznanjajo časopisi in veliki lepaki prihod kakega ogromnega parnika iz Yokohame. Tedaj pride nov del človeštva v mesto, pride nova vrsta mišljenja in naziranja, ki se glasno in hrupno širokousti sredi Kitajcev in nekitajcev, sredi tuzemcev in inozemcev — to so Američani, ki potujejo krog sveta, in pridejo tudi v Šanghaj s svojimi družinami, prijatelji in pristaši. S prešerno in glupo samozavestjo, da imajo denar in so vladarji sveta, stopajo po šanghajskih cestah.

Le poglejte tega, z vsemi vitamini nasičenega vladarja civiliziranega sveta! Niti mišice ne vlakna ni na njegovem telesu, ki bi ne bila lepo umita, na higijenski način obdelana in smotreno postrežena. Obleka mu je do pičice popolna. Zlato, ki mu zvenketa v žepih,

ki se mu leskeče na prstih, ki se mu reži iz ust — je pristno zlato. Žena, ki sedi poleg njega v kotu, je njegova prava žena; hči, ki se ziblje na sedežu pred njima, zakonska hči. Vsa družina je pravilno in po vseh postavah sestavljena in potrjena. Z razkošno opremljenim parnikom so se pripeljali iz San Franciska, se peljejo dalje krog sveta in domov v New York. Česa išče to ljudstvo krog sveta? Poglejte jih, kako sedijo v nosilnicah, brajro z nogami uboge, prepotene kulije v hrbet in jih našenejo:

»Tidittiti!«

Vsak teden odpluje taka ladja za zabavo, ladja za potovanje krog sveta, ameriška ladja z zlate ameriške obale proti Honoluluju. Vsak teden pristane taka z ameriški družinami in dojenčki nabasana ladja za svetovno potovanje v Šanghaj. Kaj počenja to ljudstvo, to bahaško, sijajno oblečeno, sijajno nasičeno ljudstvo krog sveta? Kaj vsak teden na tisoče in tisoče? V navado je prišlo to potovanje krog sveta. To je zlata cesta dolarjev. Gospodar je dolar, na dimnikih parnika je znak dolarja, dolar poganja vsak teden ameriške državljane krog sveta. In kaj je smisel tega potovanja? Samo zabava. Igračkanje, gostije, sestavljen iz sedemdesetih jedil, popoldne plesi in potem promenade po tujih mestih. To je vse. — Poglejte jih na glavni cesti Nanking-Road, pogledajte jih v ulicah in uličicah, kako jih vodijo dobro plačani vodniki po trgovinah za svilo, za umetnine, za izdelke iz bron in slonove kosti! In takajo iz trgovine v

je premeščen od okrajnega sodišča v Ptuj k okrajnemu sodišču v Mariboru. Za sodnika pri okrajnem sodišču v Ptuj je imenovan sodnik brez stalnega službenega mesta v področju višjega deželnega sodišča v Ljubljani g. Fran Stefanciosa.

★ Poročil se je 16. februarja v ljubljanski stolni cerkvi g. Anton Kos z gđ. Marijo Bajtelj, oba iz Klanca pri Kranju. Novoporočencema želimo obilo sreče!

★ Nogavice, vezanine in žepne robce kupite najceneje v trgovini Osvald Dobeč, Ljubljana, Pred škofijo 15 in Sv. Jakoba trg 9.

★ Inženerska zbornica za Slovenijo in Dalmacijo v Ljubljani je na svojem običnem zboru dne 15. t. m. izvolila za prihodnjo dveletno funkcijsko dobo: Uprava zbornice: predsednik ing. Šuklje Milan; I. podpredsednik ing. Pavlin Josip; II. podpredsednik ing. Šakič Iv.; člani uprave: ing. Foerster Jaroslav, ing. Kargotič Mihovil, ing. Kiepač Milan, ing. dr. Kral Alojz, ing. Remec Vladimir, ing. Tavčar Fran. Nadzorstveni odbor: ing. Dešković Z., ing. Hrovat Alojz, ing. Zupančič Franc, ing. slajmer Vladimir. Člani glavne uprave inženerske zbornice v Beogradu: Predsednik ing. Šuklje Milan, podpredsednik ing. Pavlin Jos., ing. Sernec Dušan, ing. arh. Zagor Danilo. — Odposlanci za glavno skupščino inženerskih zbornic: ing. Baučič Franc, ing. dr. Kasal Mirolav, ing. Kosmač Matej, ing. Matošič Dane, ing. Pirkmayr Milko.

★ Pevski zbor v Mavčičah priredi v nedeljo 20. t. m. ob treh popoldne koncert s 17 pevskega točkami. K obilni udeležbi vsi prijatelji petja uljudno povabljeni.

★ Občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice v Kamniku se vrši v nedeljo, dne 20. februarja t. l. ob 10.30 v dvorani dekliške šole. — Odbor.

★ Bralno društvo Cezanjčevci hoče zopet urediti svojo knjižnico. Vojaštvo, ki je bilo med vojnim časom nastanjeno tam, je s silo odprlo omare in vse knjige razneslo, da je bila knjižnica čisto izpraznjena. Da se bo mogla knjižnica izpopolniti, uljudno prosimo, da bi nam vsi tisti, ki bi bili pripravljeni darovati kaj knjig za novo knjižnico, poslali svoje knjige ali pa morda denarni prispevek, da bomo mogli prepotrebno knjižnico urediti. Darove pošljite na naslov: Bralno društvo v Cezanjčevcih, p. Ljutomer.

★ Organizacijsko gibanje poštarjev. Dne 13. t. m. se je vršil v dvorani poštne ravnateljstva redni občni zbor Gospodarske zadruge poštne nameštencev v Ljubljani. Iz društvenih poročil smo posneli naslednje podatke: V začetku lanskega leta je štela zadruga 581 članov; med letom jih je pristopilo 43, izstopilo 16, tako da je bilo konec 1926. l. v zadruzi 608 članov. V začetku lanskega leta je bilo za 16.150 Din deležev; med letom se je plačalo za 35.100 Din deležev, torej je bilo ob koncu minulega leta vseh plačanih deležev za 51.250 Din. Med letom se je izplačalo za 500 Din deležev ter je bilo konec lanskega leta za 50.750 Din deležev. Čisti dobiček znaša 5870 Din 83 p. Poročilo predsednika Fr. Martinška, blagajničarja J. Junca ter tajnika V. Slamiča so vzeli zbrani člani z zadovoljstvom na znanje. Na predlog predsednika se je podelil odboru absolutorij, nakar se je prešlo na volitve. Za predsednika je bil iznova izvoljen Fr. Martinšek, za tajnika R. Erker ter za blagajničarja M. Ban. Zadruga ima svojo krojačnico in čevljarico ter preskrbuje članom premož in drva po ugodni ceni, kar je vsekakor velikega pomena za državne uslužbenke, ki bijejo težak boj za svoj obstoj.

★ Poštni uslužbenici in službena obleka. Iz krogov poštne nastavljenecv smo prejeli in priobčujemo: Pred letom dni je bilo uradno razglašeno, da bo poštno ministrstvo ustreglo večletni želji poštne uslužbenecv in da se bo izdelovala službena obleka na sedežih posameznih ravnateljstev. A naenkrat se je poštno ministrstvo premislilo ter odredilo, da se bo službena obleka za zagrebško in ljubljansko poštno ravnateljstvo izdelala v Zagrebu. Obleko bi imeli poštni uslužbenici dobiti že zadnje mesce lanskega leta, a je niso še danes. Ampak še več! Kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, leži blago za službeno obleko še danes

trgovino in so vsi obloženi z Budovimi kipei, z zrezljivimi slonokoščanimi izdelki, z zlatimi in biserordecimi svilenimi oblačili iz Jutrovih dežel. Vse so dvajsetkrat preplačali in kupili ponarejene stvari. — Brž poskačite v avtomobile ali nosilnice, v naročju jim ležijo kar gore samih škatal — in kmalu so v pristanišču, kjer jih pričakuje njih ogromni parnik na štiri nadstropja. Oni so gospodarji sveta: Rejeni, higiensko obdelani, vsega dobrega siti se pozabavajo s smehljajem in plešočimi koraki krog sveta in trosijo pristne, dobre dolarje kr g sebe. Zmagovavci sol — Cela dežela, en rod, en del sveta pa se zvija v borbi za svobodo, v porodnih bolečinah. Človek mori človeka, napadajo se zahrbtno in javno, zvičajno in odkrito, v poštenem boju s trgovskimi pogodbami, s carinskimi pogodbami, z mirovnimi pogodbami in varnostnimi odredbami... A ti drugi, oni, gospodje, ki so vladarji sveta, potujejo in potujejo, krožijo in neprestano krožijo krog zemlje. Njihov del sveta bo živel dalje, ko se bodo Azija, Evropa in vsi ostali deli sveta, ki jih imajo zaznamovane na svojih načrtih za potovanje, že zdavnaj zadušili v plamenih, v bedi, pomanjkanju, krvi in strupenih plinih.

(A. Holtscher: »Nemirna Azija«.)

v skladišču zagrebškega poštne ravnateljstva. Ker nam je blago za obleko vzel Zagreb, je poštno ministrstvo oškodovalo nas in naše obrtnike. Mi bi lahko imeli že pred meseci obleko v rokah, ljubljanski krojači bi bili pa tudi lepo zaslužili. Z zaupanjem se obračamo na sedanjo delovno vlado, ki ima, dokaj socialnega čuta, kar o prejšnji vladi žal ni bilo govora.

★ Popravek. Opozarjajo nas, da je besedilo k sliki »Gospodinski tečaj na Krki«, objavljeno v »Ilustriranem Slovincu« dne 29. januarja t. l., v toliko pomotno, da se ta tečaj ni vršil 10 dni, kakor je tam zapisano, ampak 10 tednov.

Ljubljana

○ XI. Prosvetni večer, ki se vrši danes zvečer ob 8 v Ljudskem domu bo veljal dedovanju — mendalizmu, ki je najvažnejša pridobitev vseh življenjeslovskih strok v zadnjem stoletju, pridobitev, ki nam odpira upalne vidike v bodočnost, posebno glede človeštva. Predava zdravnik dr. Brečelj. Vstopnina za sedeže 3 Din, stojšča 2 Din. Rezervirani sedeži v predprodaži 5 Din.

○ Ljudski oder v Ljubljani ponovi v nedeljo, 20. t. m. ob polosmih zvečer zelo zabavno in smehalno veseligr »Veleturista«. Kdo si želi smeha in zabave, naj si pravočasno oskrbi vstopnico.

○ Francosko predavanje. V petek, 18. t. m. ob 8 zvečer bo predaval na univerzi g. prof. Warner o temi »Les églises de France« (s skriptičnimi slikami). Na to predavanje opozarjamo naše občinstvo, ki bo imelo priliko ogledati si najlepše spomenike francoske umetnosti v čudoviti arhitektoniki francoskih katedral in cerkva od 13. do 19. stoletja. Predavanje zasluži, da ga poseti čim več našega za vse lepo navdušenega občinstva.

○ Krekova mladina Ljubljana. Danes se bo vršilo v prostorih Jugoslovanske strok. zveze na Starem trgu št. 2-I. skriptično predavanje »Potovanje v Rim«. Ker je predavanje zelo zanimivo, vabimo vse člane in članice, da se istega sigurno udeležijo. Po predavanju se bo vršil jako važen razgovor. Pridite vsi! — Odbor.

○ Mestna ženska realna gimnazija v Ljubljani. Ministrstvo prosvete je z odlokom S. N. br. 371, dne 26. januarja 1927, priznalo mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani vse pravice drž. srednjih šol glede vstopanja učenk na zavod ter glede polaganja privatnih, dopolnilnih in zrelostnih izpitov, ker je imel zavod te pravice ves čas od ustanovitve.

○ Poziv neznanj stranki. Dne 16. februarja 1927 zjutraj je poslala neka stranka po poštoščku Francetu Gričarju magistratnemu nadsvetniku Francu Jančigaju v zaprtem pismu brez vsakega obvestila znesek 2000 Din. Ker imenovan uradnik, oziroma mestni magistrat ne ve, v kak namen je bil denar poslan, pozivljamo dotično neznano stranko, da se tekem 8 dni, to je do 25. februarja 1927 opredni zglasi v mestnem gospodarskem uradu pri imenovanem uradniku in pojasni, čemu je ta denar poslala, ker bi se sicer, če se stranka da tega dne ne zglozi, denar oddal dne 26. februarja 1927 mestnemu ubožnemu zakladu in bi se potem ne mogel več stranki vrniti.

○ Zdravniška pomoč pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev. Okrožni urad za zavarovanje delavcev je uvedel stalne zdravniške nadpoglede, da se s tem na eni strani štiti uradovne zdravniške pred pritožbami s strani članov, da so bili kljub boleznim spoznani delavci, na drugi strani pa tudi interese članov v slučaju upravičenih pritožb. Vsak član, ki misli, da se mu s strani lečečega zdravnika godi krivica, naj torej prosi za zdravniški nadpregled in tamkaj sporoči svoje pritožbe. Če pa misli, da mu je tudi zdravniški nadpregled storil krivico, tedaj se ima takoj po nadpregledu pritožiti v pisarni pristojne ekspoziture, da more urad odrediti pregled posebnih zdravniških komisij. Zaradi tega opozarja okrožni urad svoje člane, da od slej različnih naknadnih pritožb ali izgovorov ne bo upošteval, še manj pa bo povračeval članom stroške za zdravniško pomoč, ki je bo do iskal pri neuradovih zdravnikih, če ne bo podana nevarnost v odlogu, kakor n. pr. pri zastrupljenih, težkih neugodah, krvavitvah itd. Pa tudi v takih slučajih je obolenje nemudoma javiti in zaprositi, da nadaljnjo pomoč nudi uradov zdravnik.

○ Tatvine, poneverbe in vlom. Policija je v sredo aretirala štiri mlade fantje, ki so ukradli na glavnem kolodvoru 12 kg cina, vrednega 1200 Din. — Dr. Viktorja Valiču, zdravniškemu pripravniku, je neznan tat ukradel iz zdravniške pisarne v medicinskem oddelku deželne bolnice bel zdravniški plašč ter slušalko za utripanje srca. Dr. Valič trpi 180 Din škodo. — Dijaško društvo »Preporode« je prijavi, da je bilo v sredo med 2. in 3. uro vlomljeno v njegove prostore v areni »Narodnega doma«. Vlomilec je moral biti o razmerah prav dobro poučen. Odnesele je tri tamburice, tri šahe in srebrno uro, ki se je nahajala v omari. — Neki trgovec s seonom je ponudil podjetniku Steinerju na Opeharski cesti voz sena na prodaj. Pokazal mu je listek, kot dokaz, da je sena 1615 kg. Pogrdila sta se za seno. Ko pa je trgovec s seonom odšel, se je Steinerju zdelo sena nekam malo. Dal ga je stehitati na mitniški tehtnici, kjer se je pokazalo, da je sena le 1245 kg. Steiner je goljufivega trgovca prijavil policiji.

○ Policijske vesti. Policija je aretirala štiri osebe radi tatvine. Dospelo ovadbe beležijo več tatvin in poneverb, en slučaj telesne poškodbe, en slučaj sušmarstva v obrti, en slučaj žavljenja železniškega uslužbenca ter štiri cestnopolicijske prestopke.

○ Bučno olje najcenejše pri Kolšek u, Dunajska cesta št. 47.

Maribor

○ Mohorjeva družba pričakuje, da bo letos v Mariboru številu njenih članov zelo naraslo. Vpisati se je mogoče pri vseh župnih uradih in v obeh prodajalnah Tiskarne sv. Cirila, Koroška cesta in Aleksandrova cesta.

○ K lažnivim poročilom v »Jutru«. Zadevo z Girstmayerjevimi hišami smo dovolj pojasnili, tako da mora biti vsakomur jasno, da je »Slovenec« poročal resnico, dočim je bilo sporočilo v »Jutru« netočno. Da se pa »Jutro« ne bo zopet skušalo izmotati, mu je na razpolago v našem uredništvu od g. dr. Pohla lastnoročno pisana izjava, v kateri g. dr. Pohl ugotavlja, da je bila notica, ki je izšla v »Slovenec« dne 15. t. m. in v kateri je bilo popravljeno netočno poročilo »Jutra« o zadevi Girstmayerjevih hiš, popolnoma točna in resnična. »Jutro« se je zopet enkrat prenaglihlo ter samo svojo lažnivost dokazalo.

○ V bolnici se nahaja nevarno bolan ž. g. Alojz Zdolšek, kaplan od Sv. Trojice v Halozah.

○ Novosti na mariborski policiji. Te dni se je vrnil iz Dunaja uradnik mariborske policije g. Jožef Grobin, ki je absolutiral pri dunajski policijski direkciji trimesečni tečaj iz daktiloskopije, monodaktiloskopije in dresure policijskih psov. Pripeljal je s seboj tudi policijskega psa za mariborski komisariat. Pes je čiste volje pasme, 1 leto star ter se imenuje »Egolf«. Ostal bo še nadalje v dresuri, ker je še premlad za uporabo.

○ Družabni večer priredi esperantsko društvo dne 19. t. m. ob 20. uri zvečer v salonu hotela Meran. Vstopnina ni.

○ Ljudska univerza v Mariboru. V soboto 19. februarja (namesto petka) predava g. prof. dr. Horvat iz Zagreba o pomembni zgodovini Zagreba in sicer na podlagi mnogih lepih skriptičnih slik. Ker namerava naš zavod prirediti tudi izlet v Zagreb, naj posetijo brezpogojno to predavanje tudi vsi oni, ki se nameravajo udeležiti tega izleta. — V ponedeljek, dne 21. februarja, pa predava o velikih idejah Strossmayerja znameniti hrvaški zgodovinar univ. prof. dr. Šišić. — V petek, dne 25. februarja, je druga Beethovenova proslava, ki jo priredi graška Urania. Pričekle vseh prireditev ob osmih zvečer.

○ Dva stenografa oz. stenografini dobila začasno zaposlitev. Prijaviti se je v uredništvu »Slovenca«. Koroška cesta 5, I. nadstropje, ob delavnikih od 11. do 12. ure.

○ Strokovni tečaj o jugoslovanskem domoznanstvu se je včeraj pričel ob lepem številu udeležencev. Vendar se trdno upa, da pride k drugi uri, ki je v torek 22. t. m. ob sedmih zvečer na realki in pomeni pravi pričetek tega brezplačnega kurza še mnogo več slušateljev. Sleherni je dobrodošel! Ni treba biti član Ljudske univerze.

○ Ruška cesta sili v Dravo. Na desnem bregu Drave ležeča ruška cesta je v veliki nevarnosti, da se zruši nekega dne v Dravo. Nabrežje je zelo visoko in strmo pada v strugo; obraslo je sicer z grmovjem, kar pa ne preprečuje plazov, ki cesto neprestano izpodjedajo. Zlasti lanske leto, ko je bilo tako deževje, so plazovi cesto ogrozili. Po mnenju strokovnjakov bo nevarnost vedno narasčala in čez desetletja bi pretila nevarnost tudi ljudski šoli in drugim hišam. Edina pomoč je mreža kanalov, ki bodo odvajali vodo iz predelov pri koroškem kolodvoru pod cesto v Dravo, tako da ne bo več izpodjedala nabrežja. S tem bodo prenehali plazovi in cesta ne bo več v nevarnosti. Občinski svet je letos že odobril kredit 95.125 Din za zgraditev takega kanala v Smoletovi ulici. Cesto bo pa okrajni zastop dal zavarovati tudi škarpno.

○ Nered. Na Kalvariji še zdaj ležijo po viharju iz pretekle jeseni podrti drevesa vse vprek, tudi preko potov in pešpotov in ga ni, ki bi jih odstranili. Če bi mi napisali, da je tega krivo Olepševalno društvo pod vodstvom dr. Lipolda, ker to društvo oskrbuje red na Kalvariji, bi nas zopet dolžili pristranosti. — Zato danes le konstatiramo nered. Če pa to ne bo zaleglo, bomo pa drugače povedali.

○ Policijski drobiž. V sredo je policija izvršila tri aretacije in sicer dve radi šofiranja brez legitimacije in eno radi pijanosti. Prijav je bilo 10, med temi 1 radi telesne poškodbe, pet radi pasjega kontumaca, ena radi suma podtaknjenja požara itd.

○ Tatvina usnjate suknje. Slugi Apolo kina je bila nedavno ukradena rujava usnjata suknja. Policija je suknjo izsledila pri neki stranki v Lajtersbergu ter jo zaplenila. Tudi tat je že pod ključem. Suknjo je ukradel neki Karol D. iz Krčevine, ki ima na vesti že mnogo sličnih deliktov.

Celje

○ Dramatični odsek Krekove mladine v Celju ponovi v nedeljo dne 20. t. m. ob polosmih popoldne v dvorani Narodnega doma v Celju igro »Graničarje« ali »Nedolžna žrtve«, narodna igra s petjem in godbo v petih dejanjih in dveh spremembah. Predprodaja vstopnic v Slomškovi tiskovni zadrugi v Celju.

Určnika

Zadružni tečaj. Dne 11. februarja se je vršil v Rokodelskem domu celodnevni zadružni tečaj za člane načelnost in nadzorstev pri Zadružni zvezi včlanjenih zadrug. Predaval je g. dr. Rataj. Tečaja so se udeležili zastopniki vseh naših zadrug.

Občni zbor Sadržarske zadruge se je vršil dne 13. t. m. v pisarni ljudske šole G. Fr. Tršar je kot namestnik umrlega predsednika g. Oroszja podal izbrano poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu. Nato se je izvolil novi odbor. Za načelnika je bil izvoljen šolski vodja g. Šifer, za odborniškega namestnika g. učitelj Vuk, za odbornike pa gg. Fr. Tršar, Jos. Lenarčič, A. Verbič in F. Birkič.

Orlovski odsek ponovi v nedeljo dne 20. t. m. ob pol 4 popoldne in ob pol 8 zvečer v Rokodelskem domu Molierove »Scapinove zvijače«. Vstopnice za obe predstavi se dobe po običajnih cenah pri g. Jezeršku.

Poročila se je v ponedeljek dne 14. t. m. gđ. Jerajeva iz Blatne Brezovice z g. Antonom Umekom, istotam. Med sv. mašo je ubrano prepevala Marijina družba, ki je svoji zvesti članici zapela tudi poročno pesem. Obče spoštovanemu novemu zakonskemu paru priskrbo čestitamo!

Trbovlje

★ Koncert Slov. glasb. društva »Ljubljana« bo v nedeljo 20. t. m. točno ob pol 4 popoldne. Predprodaja vstopnic je v obeh konzumih, kjer se dobi tudi besedilo koncertnega programa.

★ Smrtna kosa. V ponedeljek je umrl zadet od kapi posestnik in starovpokojeni rudar Per Anton v 71 letu starosti. Pokojni je bil znan tudi pod imenom »Bure« iz časa bursko-angleške vojske, ker je tako vneto simpatiziral z Buri, da so mu pridajali to ime. Že iz tega se vidi, da je imel dobro srce in ni mogel videti, da bi se komu krivica godila. Svetila mu večna luč!

Dopisi

Nazarje. Tukajšnje gasilno društvo priredi v nedeljo dne 20. t. m. ob 3 popoldne igro »Reveček Andrejček«. Čisti dobiček je namenjen za nabavo nove prepotrebne brigaline.

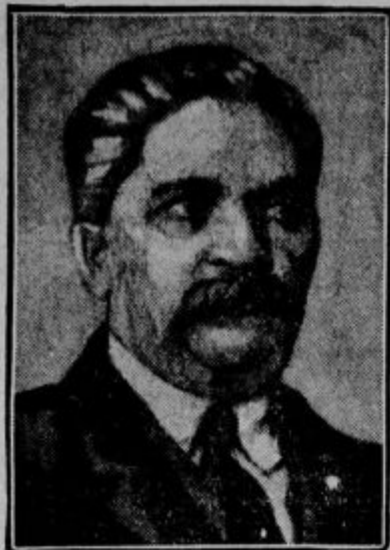
Kostreznica. V nedeljo, dne 20. t. m. priredi gostilničar Anton Jesenček v Veliki Kostreznici veliko veselico v prid gasilnemu društvu Kostreznica-Lupinica z zelo bogatim veselilnim programom. Začetek ob 3 popoldne. Okoliška društva se najljubšeje prosijo, da imenovenga dne ne prirejajo morebitnih zabav, pač pa da pridejo vsi v lepo kostreznico dolino.

Prosveta

JOH. STRAUSS: CIGAN BARON V MARIBORSKEM GLEDALIŠČU.

Menda bolj iz ljubezni do polne blaginje nego iz idealne ljubezni do lepe umetnosti nam podaja mariborsko gledališče zanimiv pregled razvoj operete od njene klasične dobe do njenega razkrajanja in propadanja: poleg »Lepe Helenec«, »Veselega kmetca«, »Grofice Marice« in »Orlovca«, se nam je sedaj predstavil še »Cigan baron«. Priznati moramo, da toliko plemenite glasbe, ki s svojo toploto in prisrčnostjo ogreva poslušalca nima menda nobena prej omenjenih operet kakor Straussov »Cigan baron«. Akoravno je dejanje zelo enostavno in proti koncu sploh zvočni, je vendar ustvarila Straussova močna muzikalična osebnost delo, ki se zelo približuje komedni operi. V tej opereti ni pustih praznot in diletantskih prehodov kakor večkrat v modernih delih; tu vse živi, vse kipi, vse poje... Zalosni spev ogrske puste se meša s strastno popevko ciganke, ognjeviti čaršav z mehko razgibanim dunajskim valčkom. Poslušalec mora smetati nad glasbenim bogastvom, ki ga je znal mojstrsko vkleniti umetnik Strauss v navidezno priprosto opereto.

Uprizoritev je bila na splošno zadovoljiva. G. Rasberger je ustvaril iz Kalmana Zupana ponosnega bahača, ki se more bolj ponasati s svojimi svinjami nego s svojo pametjo. Njegov zdrav in svez humor je našel splošno priznanje. Izgovarjava ni bila dosledno madžarska. G. Urvalšek se zna vživeti v vsako ulogo. Njegov grof Homonyaj je bil oblasten, nepristopen za lamentacije »moralnega« komisarja Carnera, ki ga je g. Okanski s svojim asketičnim izrazom in ponižnim zvijanjem dobro pogodil. Barinkay je našel v g. Burji zadovoljivega interpreteta. V igri se ne zna še g. Burja dovolj in primerno razgibati. V njegovi kreaciji je bilo več trdega Gorenjca nego ognjevitiga Ogra. Zato je deloma njegova krivda, da prvo dejanje ni moglo napraviti primernega svežega vtisa, ampak da je ravno vsled neskladnosti med bujno godbo in med mrtvimi igralci vplivalo skoraj dolgočasno. V drugem dejanju je ob strani ciganke Saffi (gna. Kocuvanova) oživel in še mnogo bolj razvnel. Gai. Kocuvanovi, ki je bila sicer čisto čedna ciganska dekle, je bila glasovno menda indisciplinirana. Njen glas ni zvenel tako sveže in mehko kakor pri prvih nastopih, njena vokalizacija je postala precej nečista in nejasna, njen glas pa še bolj tenek nego je bil. Prepričani smo, da so ti nedostatkli le slučajni in da bo pri prihodnjih nastopih zopet delala čast izvrstni ljubljanski šoli. Stara ciganka Czipra je ogrela občinstvo posebno s svojim spevom v prvem dejanju, kjer je pokazala gna. Zamejičeva, da ima poleg polnega, prijetnega glasu tudi še precej šole. Ga. Zakrajškova je bila kot vzgojiteljica Mirabella zelo temperamentna, in pri spevu zelo odločna. Kot mati pa je bila skoraj malo premlada, ker je napravil njen sin Otokar (g. Bratuž) s svojo zunanostjo bolj vtis njenega moža nego njenega sina. Edino iz njegove igre smo mogli spoznati — da je še otrok. Gna. Lubejeva najde vedno sredstva, da se uveljavi v vsaki ulogi in je zato vedno priljubljena. Cigani so bili zelo dobri. Izvrstni v maski in v igri je bil g. Harastović. Tokrat ni pretiral in je bil še kljub temu med vsemi najbolj živahen. Skupine in skupna igra nista bili na višku. Skupine so bile stlačene, neigmetrične, so večkrat glavne osebe čisto potlačile ob stran. Slično so bile razmazani sliki brez jasnih oblik in umetniške kompozicije barv. Toda še večji nedostatek je bila neka medlost v igri. Skupine niso znale najti stika z godbo. Godba je vžigala, kipel, vriskala, da je poslušalec dvigalo —, a skupine so stale hladno brez življenja na odru. Tudi »ples« se ni mogel prav razviti. Mnogo več živahnosti v igri, sožitja z godbo, bo neprimerno povečalo efekt te operete. Pevsko je pa zbor vse pohvale vreden. Ima mnogo prav sočnih, krepih glasov, in je odpel svoje partije z velikim zanosom in trdno sigurnostjo. To in pa lepa igra orkestra, ki se je znal vživeti v čar dunajskega valčka in v prvi vrsti zaslugi dirigenta g. Mitroviča, ki z veliko pozitivnostjo in ljubeznijo do umetnosti iz vsakega dela stori vse, kar je v danih razmerah možno! — e — l

Jogi Varma,
indijski čudodelni zdravnik, ki je v
Parizu ozdravil ljudi s polaganjem
rok in so ga sedaj pariški zdravniki
tirali pred sodišče zaradi mazašiva.

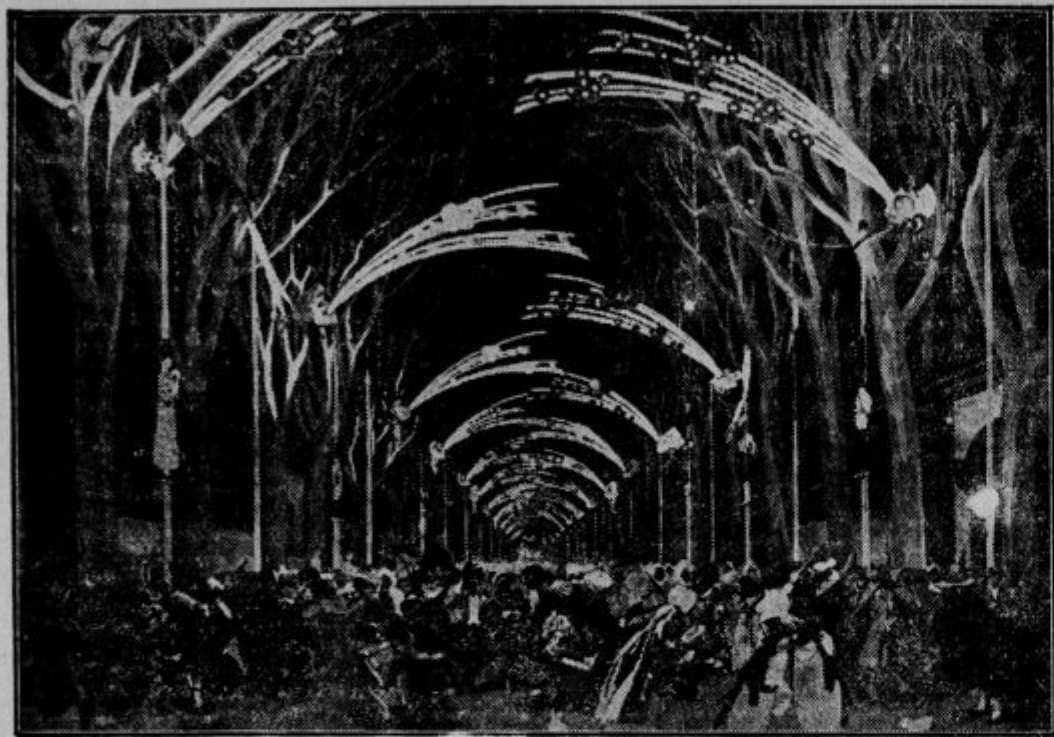

Iz zadnje revolucije na Portugalskem:
Ujete vstaše peljejo v neko vojašnico.

Slika na levi:

Žične ograje v Šangaju
v varstvo evropskega dela mesta.

Karneval v Nici.

Menton, 15. februarja 1927.

Ville la Victoire.

Po celem svetu znani karneval v Nici se je zopet pričel in trajal bo in slavil se bo kralj karnevala XLIX cela dva tedna kot je tu odnekad navada. Slika, ki je v prvem trenutku nepregledna, napravlja vtis obnovelega mesta. Ščasom se šele more človek zainteresirati za posamezne maske in ogromne vozove v sprevedu. Vsako leto nekaj novega. Drevo la Victoire je vsekakor najzanimivejši. Tu se tare naroda. Preriva se in vsak je deležen norosti, ki preide v gneči do prave posurovelosti. Tu ne spoznaš finega Francoza, tu ni pardona, samo rine vse dalje v vrišču, pesmi in divjem plesu. Hočeš nočeš. Gnječa te nosi dalje, dokler se ne odpre trg Massena. Tam se lahko malo oddahneš in hvališ Boga, da je torbica za denar še na roki in v ostalem, da so tudi rebra ostala nepoškodovana. Gnječo se da primerjati samo s

paniko v slučaju ognja v kinu; s to razliko, da dobiš vsak trenutek pest konfetov s silo zabrisane v oči ali odprta usta. Edino na to se še pazi, da se taka prilika ne izpusti. Kar se mi je pa dopadlo pri celi ti ogromni norišnici, je to, da je na vsakem tretjem drevesu, kakor je videti na sliki, pritrjen radio-zvočnik. Cela dolga ulica ima z malimi odmore godbo močnega orkestra. Black-bottom se igra neumorno, a vseeno ekonomično za to maso v nepreglednem prostoru. Večerna razsvetljava je v aveniji la Victoire naravnost čarobna. Slika ne more dati pravega vtisa. To je pravi predor žarečega oboka. Razsvetljava je v vseh barvah. A škoda, da si človek tega ne more v miru nagledati, ker se mora braniti vsaki čas pred nesramnostjo moških, s katero se je pač težko sprijazniti, češ da je vse dovoljeno za časa karnevala. Danes zdravim vse črnce, katere so mi pustne šeme v tej nečuvni gneči prizadajale nehotno.

A. Č.

Zanimivosti

Postelja za najbolj zdravo spanje.

Ameriški tovarnar postelj Smith je prišel na misel, da bi se njegov obrat zelo povečal, ako bi učenjaki znanstveno obrazložili vprašanje, kako bode izdelana postelja, da bo omogočala najmirnejše, najgloblje spanje in najzdravše spanje in najlepše sanje. Da to svojo misel tudi uresniči, je dal Melonovemu zavodu pet milijonov dolarjev, da naj osnuje posebno stolo. ki se bo pečala samo s tem vprašanjem. Stolica se je že osnovala. Seminarju načelujeta vseučilišna profesorja Johnson in Wigam. Njima je dodeljenih cela četa asistentov in študentov. Seveda zavod ni mogel povsem ugoditi tovarnarjevemu namenu, ker se pečata učenjaka z vprašanjem povsem znanstveno. Zavod si je natavil električne aparate. Poskuse delajo z 12 telesno povsem zdravim slušatelji tega zavoda. Pri prvih poskusih sta profesorja ugotovila, da spi človek v eni noči brez vsakega gibanja največ samo 11 minut, in sicer samo prvih 11 minut potem, ko zaspi. Potem se začne telo samo od sebe gibati. Po profesorjevem mnenju je to za nadaljevanje spanja brezpogojno potrebno. Da sta pojav in potrebo tega pojava ugotovila, sta napravila okrog 15 tisoč poizkusov in merenj. Ugotovila sta, da telo med spanjem izloča toploto, katero zadržuje ta postelja in odeda. Toplota zunanje kože površine raste le, dokler spimo brez vsakega gibanja. Čim doseže toplota neko višino, telo reagira in se zgane. S tem prepreči nadaljnjo rast toplote. Profesorja sta ugotovila, da je spanje telesno zelo utrujenega človeka nemirnejše kot človeka, ki je le malo utrujen. Obširno sta se profesorja pečala z vprašanjem, koliko časa more človek prebiti brez spanja. Nek slušatelj, s katerimi sta delala poizkuse, je s telovadbo

in primerno hrano vzdržal 115 ur. Tovarnar na svoje vprašanje še vedno ni dobil nobenega odgovora. Profesorja hočeta še nadalje delati po ikuse za rešitev vprašanj, ki se tičejo predvsem spanja samega brez ozira na posteljo in nje ustroj.

Strašna mišja nadloga.

V Kaliforniji se je pretekla leta naplodelo toliko miši, da so postale strašna nadloga. Kakor poročajo ameriški časopisi, jih je ponekod toliko, da pokrijejo polja in ceste in celo onemogočijo promet. V okraju Kern County se računa, da jih je 40 milijonov. Vseled tega so začeli vlada in posestniki pravno vojsko s to silno armado. Kopljejo globoke jarke, v katere nasujejo zastrupljene žita. Prošlo leto so na ta način usmrtili milijone miši. Posestniki so naročili iz vseh ameriških mest tudi več sto tisoč mačk, ki so pa proti silni mišji vojski brez moči, zlasti še, ker so miši velike skoro kot podgane. Miši se ne lotvajo samo žita, marveč tudi kavčukastih delov avtomobilov, vreč, lesa itd. Mnogi fermerji so morali zapustiti svoje hiše, ker so jim miši stene popolnoma oglodale. Kmetijsko ministrstvo se je obrnilo na posebnega strokovnjaka, ki je obljubil, da bo tekom enega meseca uničil vso mišjo zalego.

London v številkah.

London je imel l. 1921. 7.480.000 prebivalcev. Pred 120 leti jih je imel 128.000. — Osrednji del Londona, ki se imenuje City (po naše: mesto), tvorijo same trgovine in govski uradi, v katerih se dnevno mudi pol milijona ljudi. L. 1925 je umrlo v Londonu na jetiki 4361 ljudi in sicer 2130 manj kakor l. 1916. Na raku jih je umrlo 6628. L. 1925 je znašal osebni promet na mestnih železnica,

tramvajih in omnibusih 3 milijarde 525 milijonov potnikov. L. 1926 je bilo na ulicah 41.029 slučajev nesreč, in sicer 18.157 več, kakor l. 1916. Pri volitvah v parlament v oktobru 1924 se je volitev udeležilo samo 66% volivnih upravičencev. Pri volitvah v deželne zbornice, ki so se vršile marca 1925, se je od londonskih volivnih upravičencev volitev udeležilo samo 30 in pol odstotka.

Tovarnar prevaril lopove.

Hoolywoodski tovarnar za filme, Müller, je prišel pretekle dni v London in obiskal nek tamošnji kino. Ameriški krog njegove obleke ga je izdal kot tučca. V kinu je prisedel k njemu nek gospod in se pričel z njim razgovarjati. Povabil ga je na kosilo. Müller je takoj spoznal, da ima opravka s pretkanim vlomilec. Kljub temu pa se je odločil sprejeti njegovo povabilo. — Vlomilec se mu je predstavil kot Lowow. Müller je ostal par dni Lowowov gost. Tekom tega časa sta se jima pridružila še dva gospoda. Poslednji je storil to na prav izreden način. Na nekem sprehodu so srečali nekega starega gospoda, kateremu je padla na tla palica. Lowow jo je z največjo vkladnostjo pobral in jo vrnil. Ta stari gospod se je takoj spustil v razgovor in začel pripovedovati o veliki dedščini, ki jo je dobil. Vsako leto da razdeli tisoče funtov šterlingov v dobrodne namene. Ako so Müller, Lowow in tovariši pošteni, jim je pripravljen poveriti nadaljnje razdeljevanje njegovega imetja v dobrodne namene. Povabil je gospode na svoje stanovanje. Tovarnarju se je zdela stvar takoj sumljiva. Spotoma je skočil v nek hotel in aviziral policijo. Na stanovanju tega starega dobrotnika ga je res čakalo presenečenje. Starec se je nenadoma pomladil, vsi štirje so ga obstopili z revolverji in zahtevali od njega denar. V tem pa je že potrkala na vrata policija, ki je spoznala v navzočih gospodih nevarno vlomilsko družbo.

Na bojša med najbojšimi

je
INDIAN
PASTA
za čevlje.
En sam poizkus,
stalna uporaba.

+ Mrtveca obudili. Pred par dnevi je v Bržežanih na Poljskem umrla vdova nekega trgovca. Ker njena hčerka ni mogla pravočasno prispeti na pogreb, so pogreb za pol dneva odložili. Ko je prispela hčerka in se v silnem joku poslavljala od pokojne matere, ki je ležala na mrtvaškem odru, je ta nenadoma vzdihnila in zganila z glavo. Za svoje življenje se ima zahvaliti svoji hčerki, ki je prispela prepozno na pogreb.

+ Pasji mesar. V Trientu sta dva brata Derogatti začela z obrtjo posebne vrste. V nočnih urah sta po mestu lovila pse. V zgodnjih jutranjih urah sta jih pobla in pripravila za razprodajo. Meso sta prodajala kot srednje vrste telečje in goveje meso. Velike dobičke sta delala tudi s kožami. Svoj posel sta izvrševala že precej časa. Morda bi ju še ne bili zalotili, če bi se ne bil krasen lovski pes uprl nasilni smrti in pobegnil. Na ta način se je njun plodonosni posel končal.

+ Sahara bo dobila železnico. Alžirska vlada je po dveh letih sprejela načrt o trasiranju železniške proge, ki bi vezala Sredozemsko morje s Sudanom in Kongom. Proga bi šla od alžirske obale do Hogarja. Tu bi se razdelila. Ena proga bi šla v Fao, druga pa k Čadskemu jezeru in Belgijskemu Kongu.

+ Koliko ima Praga prebivalcev? Po poslednjem ljudskem štetju ima Praga 787 tisoč prebivalcev. Moških je 355 tisoč, ženskih pa 382 tisoč.

+ Stoletnica La-Placeove smrti. La-Place se je rodil l. 1779 v francoski provinciji Calvados. Njegov oče je bil kmet. V proučevanju fizike in matematike in kozmične mehanike je La-Place prišel do izrednih ugotovitev in odkritij. Z dotedanjo zvezdoslovsko tradicijo je napravil prelom. Zvezdoslovski znanosti je

začrtal nova pota. Napisal je mnogo znanstvenih del, ki imajo še danes mnogo veljave. Francozi slavijo sedaj stoletnico njegove smrti z veliko pieteto.

+ Največja brezžična postaja na svetu. Znana nemška radio-družba »Telefunken-gesellschaft« gradi na Japonskem največjo brezžično postajo na svetu. Postaja bo prišla v promet prihodnje leto. Del stroškov gre na račun reparacij.

+ Ženske kot narodni poslanci. V Ameriki je 49 pokrajin, v katerih vlada pokrajinski zbor. V 34 so poslanci tudi ženske, in sicer je vseh skupaj 122.

ZA POSTNO IN VELIKONOČNO DOBO PRIPOROČA JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA CERKVENIM ZBOROM:

Adamčič K., 12 velikonočnih pesmi za mešani zbor. Part. 16 Din. glasovi po 6 Din.
Faist A., Deset cerkvenih pesmi za mešani zbor. Part. 20 Din. gl. po 4 Din.
Foerster A., Lamentacije in očitavanja za mešani zbor, 8 Din.
Foerster A., 12 cerkv. pesmi za mešani zbor, 12 Din.
Hladnik I., Regina coeli, op. 49 za mešani zbor in orgle, 5 Din.
Hribar p., Angelik, Postni in velikonočni napevi za mešani zbor. Part. 30 Din. gl. po 10 Din.
Kimovec Fr., Rihar renatus, 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor. Part. 24 Din. gl. po 8 Din.
Premrl St., Slava sv. Križu. Postne pesmi za mešani zbor, 14 Din.
Premrl-Sicherl, 15 velikonočnih pesmi za mešani zbor (Riharjevi, Vavkovi, Cvekovi, Gerbičevi in drugi napevi). Part. 30 Din. gl. po 4 Din.
Saltner p., Hugolin. Postne pesmi za mešani zbor. (Partitura razprodana.) Gl. po 6 Din.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20 uri zvečer.

Petek, 18. februarja: PRI LEPI KRCMARICI. Red E.

Sobota, 19. februarja ob 16: SKOPUH. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Izven.
Sobota 19. februarja eniat a rdgove umilhy fmm
Nedelja 20. januarja ob 15: PRI LEPI KRCMARICI. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 21. februarja: UGRABLJENE SABINKE. Red A.

Torek, 22. februarja: Zaprtlo.

OPERA.

Začetek ob pol 20 uri zvečer.

Petek, 18. februarja: Zaprtlo.

Sobota, 19. februarja: RIGOLETTO. Gostuje Sigmund Zalewski. Izven.

Nedelja, 20. februarja ob 15: PLES V MASKAH. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.
Ob pol 20: GROFICA MARICA. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Ponedeljek, 21. februarja: Zaprtlo.

Torek, 22. februarja: FIGAROVA SVATBA.

Mariborsko gledališče

Petek, 18. februarja ob 17: TRNJULČICA. Šolska predstava. Pri zelo znižanih cenah.

Sobota, 19. februarja ob 20: BAJKA O VOLKU. Zadnjikrat.

Nedelja, 20. februarja ob 15: REVČEK ANDREJEK. Ljudska predstava. Kuponi.
Ob 20 CIGAN BARON. Kuponi.

Ljudski oder

v Ljubljani

Nedelja, 20. februarja: VELETURIST. veseloigra v 3 dejanjih. Začetek ob pol 8 zvečer

Cerkveni vestnik

Članice notranje Marijine kongregacije pri uršulinkah v Ljubljani so v nedeljo, 20. t. m. ob 5 popoldne vladno vabljeni v telovadnico. Vhod pri porti.

Ing. Ovidon Gulič:

Parni stroji in parna turbina.

Navodila za strojnike in obretovodje parnih obretov. — Vezana knjiga stane 80 Din.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Poizvedovanja

Izgubljen je bil dne 16 t. m. zvečer od pol 8 do 8 briljanten uhan z antičnim obeskom z dijamanti na polji od Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti po Dalma'novi ulici, Dunajski cesti, Aleksandrovi, mimo gledališča in muzeja do liceja. Pošten najditelj naj ga odda na policiji ali pa pri uradništvu lista proti dobri nagradi.

Gospodarstvo

Vprašanje trgovinske pogodbe z Rusijo.

Pred kratkim se je tudi pri nas pričelo razpravljati o vprašanju upostavitve trgovskih zvez z Rusijo. Ministrstvo za trg. in ind. se je meseca januarja obrnilo na naše gospodarske zbornice, katerim je stavilo vprašanja glede stanja naših trgovskih zvez z Rusijo, glede želja naših gospodarskih krogov, katere bi bilo treba upoštevati pri event. sklepanju trgovinske pogodbe z Rusijo itd.

Belgrajska trgovska zbornica je 5. t. m. sklicala konferenco belgrajskih gospodarskih korporacij, na kateri je bila izražena enodušna želja, da se čim prej pristopi k sklepanju trgovinske pogodbe z Rusijo.

Naši trgovski stiki z Rusijo so zelo slabi. V l. 1925. smo izvozili v Rusijo za 105.000 Din (predvsem tanin), uvozili pa za 9.290.000 Din (v glavnem nafto, petrolej, asbest, konjska dlaka — naše tvornice tanina so izvozile približno 100 vagonov tanina), vendar bi bile možnosti za naš izvoz v Rusijo mnogo večje. To velja predvsem za Slovenijo, kajti Rusija uvaža predvsem industrijske proizvode. Za izvoz v Rusijo bi poleg tanina prišlo v poštev: kose (šajerske kose so se že pred vojno v velikih množinah izvažale v Rusijo in so tam na dobrem glasu), emajlirana posoda, hmelj, gotove vrste usnja, čevlji, papir, cement itd. Izvoz teh predmetov pa za enkrat ni mogoč, ker nimamo trgovinske pogodbe z Rusijo.

Glede izvoza v Rusijo je treba poudariti, da je celokupna zunanja trgovina v Rusiji državni monopol, vendar so se v zadnjem času tozadevno izvršile gotove izpremembe, ki dajejo tudi ruski privlačni industriji možnost neposrednega uvoza, seveda pod kontrolo monopolne uprave.

Ni še dolgo, ko je evropska industrija prodajala svoje proizvode v Rusijo le proti takojšnemu plačilu. V preteklem letu pa se je situacija popolnoma spremenila. Med kontinentalnimi industrijskimi državami, predvsem med Anglijo in Nemčijo, se je radi izvoza v Rusijo razvil pravi konkurenčni boj. Posamezne države skušajo z dolgoročnimi kreditnimi pogoji zavojati ruski trg. Poleg Anglije in Nemčije izvažajo v Rusijo tudi Amerika, Egipt, Italija, Češkoslovaška, Švedska in Avstrija. V gosp. letu 1925-26 je Rusija uvozila iz Nemčije za 172 milij. rubljev, iz Anglije za 154,4 milij. rubljev, iz U. S. A. za 119,9 milij. rubljev in iz Italije za 23,2 milijona rubljev ter Češkoslovaške za 184 milij. rubljev.

Glede rizika pri dobavi blaga v Rusijo na kredit naj omenimo sledeče. Zapravne evropske države so v zadnjih dveh letih spoznale, da Rusija svoje obveznosti, ki izvirajo iz trgovskih poslov z inozemstvom, točno in redno izpolnjuje. Navzlic temu pa vlada v trgovskih in bančnih krogih še vedno neko nezaupanje v kreditno zmožnost Rusije. To nam potrjuje še vedno visoka obrestna mera za eskompt ruskih menic na evropskih denarnih tržiščih. To nezaupanje pa postaja vedno manjše. Izkušnje izvoznikov, ki so v zadnjih letih izvažali v Rusijo, nam potrjujejo.

Poslovodja

ali poslovodkinja

mečane stroke z dobi
večletno prakso in službo
dobri priporočili

pri I. delavskem konzumnem
društvu, Ljubljana, Kongresni trg 2

jo, da skuša sovjetska vlada z vsemi razpoložljivimi sredstvi povečati svoj kredit v inozemstvu in če treba tudi potom najrazličnejših koncesij inozemskemu kapitalu, ki v mnogih slučajih celo nasprotujejo bolševiškim doktrinom. Strogo in previdno vodeni monopol za inozemsko trgovino pazi, da se finančne obveznosti napram inozemstvu izpolnjujejo z največjo točnostjo. Da ne bi Rusija glede obveznosti napram inozemstvu prišla v težkočo, regulira zunanjo trgovino tako, da doseže znatni suficit v trgovinski bilanci. Neki nemški bančni ravnatelj, ki je v svrhu študija prepotoval Rusijo in se je pred kratkim vrnil v domovino, je izjavil, da boniteta ruskega dolžnika ne zaostaja za povprečno boniteto dolžnikov na tržiščih izven Rusije.

Seveda bi bilo treba, če hočemo skleniti trgovinsko pogodbo, najprej priznati sovjetsko Rusijo. V tem pa leži največja težkoča. Pravkar se poroča iz Belgrada, da zavzema zunanje ministrstvo glede priznanja Rusije odklonilno stališče, češ da to ne bi bilo po godu veselim. Ta izgovor pa gotovo ni upravičen, kajti Anglija, Nemčija, Italija, Češkoslovaška in druge države so že davno priznale Rusijo in bo Jugoslavija v tem pogledu gotovo ena zadnjih držav, ki se še upirajo formalnemu priznanju dejanskega stanja v Rusiji.

Stanje hranilnih vlog pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za IV. četrtletje 1926. Delegacija ministrstva financ je objavila v Uradnem listu izkaz o stanju hranilnih vlog pri regulativnih hranilnicah v Sloveniji za IV. četrtletje 1926. Stanje vlog se je v tem mesecu povečalo od 598,2 milij. Din na 545,1 milij. Din. Tekom četrtletja je bilo vloženih 62,2 milij. Din dvignjenih pa 42,3 milij. Din. Celokupni prirastek vlog znaša 37 milij. Din. Stanje vlog je doseglo pri Mestni hranilnici v Ljubljani 244,8 milij. Din, pri Mestni hranilnici v Mariboru 65,1 milij. Din, pri Hranilnici mestne občine Celjske 32,2 milij. Din, pri Mestni hranilnici v Kranju 24,5 milij. Din, pri Mestni hranilnici v Novem mestu 22,8 milij. Din in pri Mestni hranilnici v Kočevju 20 milij. Din.

Živinski sejem v Ljubljani. Na živinski sejem, ki se je vršil dne 16. t. m. v Ljubljani, je bilo prigranjenih 318 konj, 2 žrebeli, 95 volov, 53 krav, 20 telet in 46 prašičkov za rejo. Prodanih pa je bilo 58 konj, 37 volov, 29 krav, 17 telet in 25 prašičkov za rejo. Cene so bile neizpremenjene: vol 1.8 Din, II. 7,50 Din, III. 6,50 Din, krave debele 5-6 Din, krave klobasnice 3-3,50 Din, teleta 9-11,50 Din vse za kg žive teže; prašički po velikosti 175-300 Din komad, konji od 2000-4000 Din. Kupčija na sejmu je bila zelo živahna.

Konkurz je razglašen o imovini Alojzija Pšunderja trgovca v Mariboru (roki: 18. februar, 23. marec in 7. april).

Konferenca srednjeevropskih blagovnih borz na Dunaju. Včeraj so se na Dunaju sestali zastopniki srednjeevropskih blagovnih borz k konferenci, ki ima namen določiti enotno upravo za trgovino s pšenico in koruzo na Donavi. Navzoče zastopnike blagovnih borz (v Pragi, Budimpešti, Belgradu, Zagrebu, Somborju, Novem Sadu, Monakovem, Bukarešti, Bratislavi, Brnu, Olomucu, Graecu in Lincu) je pozdravil predsednik produktnih borz na Dunaju Hugo Hauser in avstrijski minister za poljedelstvo Hauser. Konferenca bo trajala več dni.

Naša lanskeletna produkcija sladkorja. Naše sladkorne tovarne so glasom najnovejših podatkov proizdele 7.001 vagon sladkorja. Od te celokupne množine odpade na sladkorno tovarno v Vel. Bečkerek 1535 vagon, na tovarno v Novem Sadu 1399 vagon, v Crvenki 1304 vagon, v Osijeku 696 vagon, v Čupriji 579 vagon, v Belem Manastirju 561 vagon, v Belgradu 547 vagon in na tovarno v Ušorji 380 vagon.

Vpisi v zadržni register. Vpisale so se na stopne zadruge: Mlekarska zadruga v Böh. Bistrici r. z. z. o. z.; Kmečka hranilnica in posojilnica pri Sv. Andražu v Slov. gor., r. z. z. n. z.

Zboljšanje organizacije železarskega kartela. Konferenca mednarodnega železarskega kartela, ki se vrši 4. marca v Düsseldorfu se bo počela poleg vprašanja pristopa Poljske k kartelu tudi z izboljšanjem organizacije in revizijo kvot. Cene železa in jekla so v zadnjem času znatno napredovale, tako, da so danes nižje kakor za črna ustancivne kartela. Z izboljšanjem organizacije namreč kartel stabilizira cene. Nemčija je do sedaj znatno prekoračila kvoto in bo morala po določbah kartelne pogodbe plačati v kartelno blagajno 1,5 milij. dolarjev (faktično je bila obremenjena za 2,3 milij.

dol., vendar se per saldo njen dolg zmanjša na 1,5 milij. dol., ker participira pri razdelitvi dohodkov kartelne blagajne med tem ko bo Francija, ki ni dosegla produkcijske kvote prejela 1,2 milij. dolarjev. Ker se je konzum železa in jekla v Nemčiji znatno dvignil, se je sklenilo začasnó zvišati kvoto Nemčije za 1 milijon ton. Na drugi strani pa se bo Nemčija obvezala reducirati izvoz železa in jekla.

Borza

Dne 17. februarja.

DENAR

Zagreb. Berlin 3.495-13.525 (13.488-13.518), Italija 245,33-247,33 (245,26-247,26), London 275,375-276,775 (275,90-276,79), Newyork 56,75 do 56,95 (56,75-56,95), Praga 168,30-169,10 (168,30-169,10), Dunaj 8,01-8,04 (8,01-8,04), Curih 10,94-10,97 (10,94-10,97).

Curih. Belgrad 9,13 bl. (9,13 bl.), Budimpešta 90,85 (90,85), Berlin 123,20 (123,19), Italija 22,44 den. (22,45 bl.), London 25,233 (25,221), Newyork 520 bl. (519,875), Pariz 20,385 (20,40), Praga 15,40 (15,40), Dunaj 73,25 (73,25), Varšava 57,87 (57,90), Amsterdam 208 (208), Bruselj 72,30 (72,31).

Dunaj. Devize: Belgrad 12,45, Kodaň 188,95.

Socialna vprašanja

Brezposelna kriza v Franciji.

Pariz, februarja 1927.

Francija, ki je do konca preteklega leta veljala za zgled države, ki ne pozna brezposelnostnega vprašanja, se je s pričetkom novega leta nenadkrat znašla sredi težav, ki so zvezane s preskrbo nezaposlenih delavskih rok. Morda se je znašel krize po inozemskih časopisih malo preveč naglašal, morda je njen nenadni pojav zbudil tudi doma malo preveč pretiranega pesimizma.

Statistika, ki jo objavlja ministrstvo za delo, čestito najbrže nepopolna, je vsaj v toliko pomisleka vredna, ker dokazuje, da brezposelnost v Franciji še davno ni dosegla dimenzij, na katere so računali Anglija, Nemčija in druge srednje evropske države že navajene.

Ne samo, da Francija ni poznala lenih rok, ampak v zadnjih štirih letih je bila sijajen odjemalec za delovno moč, katero je šla iskat v obmejne države, ali celo dalje v Srednjo Evropo. Slovanski narodi so si ustanovili na francoskih tleh že cele kolonije, ki polagoma dobivajo permanentno obliko.

Kriza, ki je relativno tudi za Francijo dosti hujša, je povzročila nemudno izboljšanje francoske valute. Tega najbrže sedanjí vladni krogi ne bodo hoteli priznati ravno v teh besedah, ker vidijo v njih nekako očitjanje za dobro delo, ki so ga izvršili. Krivdo mečejo na prednike, ki so z neprevidno inflacijo gospodarski trg demoralizirali.

Tako je sedaj ona industrija, ki je živela le od ugodnosti cene francoske valute, ob nenadnem podražanju franka takoj dobila usodopoln udarec. Cene francoskega blaga, izračunane v frankih, so se približale mednarodnim tržnim cenam ter avtomatično izgubile prilivno silo, ki jo izvršuje na kupca prilika cenejših dobavne možnosti. Nadalje so trgovci, ki so si naročili novih blagovnih provizij, naenkrat bili stavljeni pred dejstvo, da morajo za isto blago plačati skoroda dvakratno frankovo vrednost.

Brezposelna kriza bi bila gotovo mnogo hujša, ako bi se ne bili našli sledeči faktorji, ki so nevarnost zaježili:

1. Kriza je bila predvidena in zatorej je vlada pravočasno storila potrebne korake, da se organizira razdelitev dela, ter da država najde zaposlenja v okviru svoje lastne uprave. Država ozira občine so na ta način bile v stanju napeljati tok brezposelnih v javna dela.

2. Francoska vlada se ni udala angleškim in nemškim sirenami, ki so jo tako vabljivo napeljevale k temu, naj svojo valuto spravi še bliže zlati pariteti. Eksportna industrija v Angliji in v Nemčiji bi si bila seveda mela roke, ker bi na ta način popolnoma izobčila francosko blago iz kategorije svojih konkurentov. Mnogo francoskih, sicer resnih gospodarskih izvedencev se je že popolnoma udalo tej denarni romantiki ter zahtevalo zlato pariteto. Vlada je naraščanje franka v pravem momentu ustavila, tako da ni preskočil meje cene, ki jo ima na svetovnem trgu. Tako je tudi brezposelnost ostala omejena.

3. Francoska industrija, če izznamemo premogovno, težko metalurgično in predilno, je vendarle več ali manj luksus-industrija, ki kot taka nima resnih konkurentov na svetovnem trgu. — Luksus-industrija je zatorej le malo prizadeta po brezposelnosti krizi.

Navesti hočemo sedaj še par števil, ki bodo povedale jasno sliko o krizi, ki je prizadela tudi nekaj naših sodržavljancev.

Dne 22. januarja je Francija štela oficijelno

London 34,39, Milan 30,62, Newyork 708,75, Pariz 27,80, Varšava 78,84. — Valute: dolarji 708,25, francoski frank 27,92 lira 30,77, dinar 12,435, češkoslovaška krona 20,97.

Praga. Devize: Lira 145,30, Zagreb 50,19, Pariz 132, London 163,25, Newyork 33,615.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Zagreb. 7 odstot. invest. posojilo 86,75-87, vojna odškodnina 335-337, Hrv. esk. 104,50 do 105,50, Kred. 106-110, Hipobanka 64,50-65, Jugobanka 103-104, Prastredion 927,50-930, Ljublj. kredilna 150 den., Seferana 498-505, Slavonija 34-35, Trbovlje 415-420, Vevče 130-140.

Ljubljana. 7 odstot. invest. posoj. 80-87, vojna odškodnina 338 bl., zastavni listi 20-23, kom. zadolžnice 20-22, Celjska 195-197, Ljublj. kredilna 150 den., Merkantila 98-100, Prastredion 930 den., Kred. zavod 170-180, Strojne 83 den., Trbovlje 425 bl., Vevče 120 den., Split 723 den., Slavonska 55-65, Šešir 104 den. — Blago: Tendence za les milačna, za deželne pridelke čvrsta. Zaključki: les 3 vagona.

Dunaj. Don.savska-jadr. 89,60, Alpine 43, Kranjska industrija 53,80, Trbovlje 50,90, Hrv. esk. 15, Leykam 13, Mundus 144, Slavonija 4,30.

priglašeni brezposelnikov 45.222. Dne 22. decembra 1926 pa samo 1396.

Od imenovanih 45.222 jih je v Parizu samem 21.419, med njimi 6556 žensk. Vsi ti brezposelniki dobivajo državno podporo.

Po industrijskih panogah se brezposelniki razdelijo v sledečem razmerju: metalurgija jih šteje 7075, lesna industrija 3590, oblačila 2492; v usnjarski industriji jih je brez dela 2301, v židarski 2573. Javnih nastavitelcev je 2140 brez posla.

Brezposelnike pisarje so zadnji teden dale 11.631 prosičlem ter 9192 poslale v državne arzenale.

Pristaviti je pa treba, da med te številke niso všteti oni brezposelniki, ki se niso uradno prijavili, ali pa oni, ki so dobili samo delno zaposlitev.

Velike množine tujih delavcev je pa šlo čez mejo, nazaj v Italijo ali pa v Belgijo in Holandsko. Državni statistični urad je našel dozdaj 16.245 delavcev, ki so iz Francije odpotovali.

Hudo se čuti brezposelnost tudi v hotelirski industriji. Morda se ta stran krize ravno sedaj ob času zimse sezone javnosti ni toliko razodela, a v Parizu samem povzroča med prizadeti mnogo strbi, ker prevladuje prepričanje, da bo velikodušni tujec ostal doma, ker mu Pariz ne bo več nudil toliko cene priložnosti za razpolaganje s svojim denarjem.

Državni brezposelnostni urad tudi ni mogel vjeti v svoje številke one brezposelne iz modne industrije, ki so se vrnili domov na deželo k svojim ljudem ter sprejeli krizo kot prisiljeno počitnice.

Veliko trpljenja, ki ga brezposelnostni uradi še niso zasledili, se najde tudi med kategorijo v Parizu številno zastopanih takozvanih delavcev na domu, ki so svoje dni dobivali naročila iz veleprodajalca na dom ter jih tam poleg svojih družinskih in gospodinskih poslov izvršili. Naročila so izostala in ljudje se bojijo iti na državni urad, ker smatrajo sedaj za prikrit greh, da se niso prej vpisali kot delavci v delavske organizacije. Najbolj se bomo približali resnici, če bomo zvišali uradno številko na dvakratno višino.

H koncu bi omenili še en poseben slučaj, ne zato ker morebiti v splošnem prispeva k brezposelski mizeriji v tako velikem obsegu, da bi ga morali prijaviti, ampak zato, ker nam odpira polje, na katerem so prizadeti naši državljani. Morda je naša javnost še neznano dejstvo, da imamo v Parizu cele, sicer zelo nestalne, kolonije takozvanih opankarjev. Opankarji, ki so zelo iskant specialisti v čevljarski industriji in ki ob času sezone zaslužijo naravnost fenomenalne plače, se na več ali manj misteriozen način rekrutirajo iz mlajših ljudi, ki ob gotovih letnih tihim trumama prihajajo iz hrvaških pokrajin, iz Bosne in Makedonije. Ker po večini njihovo odpotovanje iz domovine in njihov prihod v Francijo ni bilo popolnoma v skladu s obstoječimi predpisi, je njih prisotnost v Parizu policiji oficijelno neznan, in ministrstvo za delo jih nima v evidenci. Njihove delavnice, ki jih vodijo ali Turki, ali pa celo že malo obogateni domačini, nimajo stalnega naslova. Preseljevanje je toliko lažje, ker delavnice obstojajo navadno iz preproste barake, kamor pridejo opankarji že opremljeni vsak s svojim orodjem. Kolikor se da izvedeti, njihovo socialno stanje in njihovo družabno življenje, s par izjemami, ne odgovarja zaslužku, še manj pa ozračju, v katerem so živeli v domovini. Baje se včasih tudi pripetijo, da kane tu in tam med to neorganizirano organizacijo tudi kak izobraženeec, ki je svoje dni kje na Balkanu ali pa v Rusiji igral visoko socialno vlo-

Šir H. Rider Haggard:

116

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

»Kam pa moreva iti, Otomi? Kakor ptici sva brez gnezda.«

»Zavetja bova poiskala v Mestu smrek ali pa po bognila čez vodo; drugega nama ne preostaja, mož.«

»Na morje ne moreva, Otomi; vse ladje, ki prihajajo v te kraje, so španske. Ne vem, kako naju sedaj sprejmejo v Mestu smrek, ko je vse izgubljeno in je padlo toliko njihovih vojakov.«

»Morava poskusiti, mož. Še so zvesti ljudje v Anahuaku, ki nama bodo stali ob strani v najini svoji tugi. Rešila sva se že iz vse večjih nevarnosti. Sedaj me pa pusti, da ti oskrbim rane, in malo počivaj.«

Še tri dni sem počival v gorski votlini in Otomi mi je stregla; po tem času sem toliko okreval, da sem mogel potovati v nosilnici, dasi se še več tednov nisem mogel postaviti na noge. Četrty dan smo ponoči odrinili dalje; štirje možaki so me nesli na ramah in tako smo naposled dospeli do vrha soteske, ki vodi v Mesto smrek. Tukaj so nas ustavile straže; Otomi jim je pojasnila naš položaj in velela, da naj pošljejo sela do mestnega poveljnika in mu sporoče o najinem prihodu. Mi smo počasi sledili selu, kajti moji nosači so bili utrujeni, in smo dospeli do vrat lepega mesta ravno ob času, ko so rdeči žarki zahajajočega solca razsvetlili snežni vrh ognjenika Haka, ki se vzdiguje za njim, in izpremenili barvo

njegove dimaste kape v temno rdečico, podobno rdečici raztopljenega železa.

Glas o najinem prihodu se je hitro raznesel po vsem mestu in povsod so se zbrale gručice ljudi, ki so nas gledale, ko sva šla mimo. Iz večine so bili tihi, le tuptam se je zadržal nad nama ženska, ki ji je bil mož ali sin padel pri obleganju.

Oj, kako vse drugačen je bil ta dan najin položaj, vse drugačen, kot je bil oni, ko sva pred manj kot enim letom prvokrat stopila v Mesto smrek. Takrat naju je spremljala vojska deset tisoč mož, takrat je pred nama igrala godba in najina pot je bila posuta s cveticami. In sedaj! Sedaj sva prihajala kot begunca, ki sva se skušala rešiti pred maščevanjem Tjulov; mene so nosili štirje trdnji vojniki, poleg mene pa je stopala Otomi, ker ni bilo nikogar, ki bi jo bil nosil; oblečena je bila ona, kneginja tega ljudstva, še vedno v oblačilu vlačuge — druge ves čas ni mogla dobiti — da so jo ženske zasmevale, in prebivalci so naju preklinjali, češ da sva midva prinesla vse gorje nad nje. Tako nisva vedela, da-li bo ostalo samo pri besedah.

Naposled sva prekorajčila veliki trg v senci piramide in dospela do starodavne, z rezbarijami okrašene palače, ko se je baš pričelo nočiti in je dim, ki se je valil iz svete gore Haka, vzžarel od ognja v njenem osreju. V palači niso bili ničesar pripravili za najin sprejem; tisti večer sva večerjala pri žaru baklje, za večerjo pa sva imela nekatere kolačke iz moke in vodo, kakor najskromnejši ljudje v deželi. Nato sva se podala k počitku; ko sem ležal na postelji zbujen vsled bolečine, ki so mi jih povzročale rane, sem slišal, da je Otomi, ki je ležala ob moji strani in menila, da že spim, začela tiho ihteti: Njen

ponosni duh je bil ponižan in ona, ki je nsem bil nikdar videl jokati razen enkrat, in to ob smrti najinega prvorojenca za časa obleganja, je bridko jokala.

»Zakaj se tako žalostiš, Otomi?« sem jo naposled vprašal.

»Nisem vedela, da si zbujen,« mi je zaihtela v odgovor, sicer bi bila udušila svojo tugo. Mož moj, plakam in se žalostim: zavoljo vsega, kar je prišlo nad naju in nad najino ljudstvo, pa tudi — ampak to so zgolj malenkosti — ker si tako ponižan in ravnaš s teboj kot z navadnim človekom, in ker nimava tukaj prav nobene udobnosti.«

»Dovolj vzroka, žena,« sem ji odgovoril. »Povej mi pa, kaj bodo ti Otomijci naredili z nama? Ali bodo naju ubili ali izročili Tjulom?«

»Ne vem; jutri bova izvedela; ampak kar se mene tiče, povem, živa se jim ne udam.«

»Jaz tudi ne, žena. Smrt je boljša kot milost Korteza in njegovega druga de Garcie. Ali je kaj upanja za naju?«

»Da, je upanje, predragi. Otomijci so sedaj potrti in v spominu jim je, da sva midva peljala cvet njihove dežele v smrt. Ampak v srečo so dobri in velikodušni, ako se jih tukaj dotaknem, bo lahko še vse dobro. Utrujenost, bolečine in spomin, vse to nama jemlje moči, ko bi morala biti pogumna, ker sva se rešila tolikega zla. Spi, mož, in me pusti, da bom premišljevala. Vse bo še dobro, kajti tudi nesreče je enkrat konec.«

V resnici sem zaspal in se zjutraj prebudil nekoliko okrepan in boljše volje; saj ni človeka, ki ne bi bil bolj pogumen, kadar ga svetloba obsije in počitek poživí.

Priporočamo LUDSKO KNJIŽNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood, Krazn, volji pes. Knjižni roman 18 Din. vezan 30 Din. — 20. zv. Ed. About, Kralj gora. 18 Din. vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard, Jutranja zvezda. 30 Din. vez. 40 Din. — 22. zv. Otoka kapitana Granta. Popolnovano okoli sveta. Roman 30 Din. vez. 40 Din. — 23. zv. Otoka kapitana Granta. Popolnovano okoli sveta. Roman 30 Din. vez. 40 Din. — 24. zv. Otoka kapitana Granta. Popolnovano okoli sveta. Roman 30 Din. vez. 40 Din.

go. Opankarji se s'ajajo — ta izraz bo zato upravičen, ker v mnogih slučajih ti delavci ali sploh nimajo stanovanja ter žive vsak dan pod drugo streho, ali pa ga vsaj zelo mnogokrat izmenjavajo — po bolj oddaljenih predmestjih, kjer imajo svoje posebno urejene gostilne in kavarne, od koder, ob času rodovitnega zaslužka radi prihajajo pogleda tudi v centrum Pariza.

Opankarji so po gospodarski krizi zelo prizadeti. Sicer je zima zanje mrtva sezona, a kakor kaže, bodočnost ne nudi dobrih izsledov za prihodno razpečevanje tega poletnega obdobja po anglo-saksonskih deželah. Ako se podatki, ki so na razpolago, vsaj nekoliko vjemajo z resnico, obstoja v Parizu 12 večjih delavnic, ki morejo zaposliti v normalnih časih vsaj okrog 2200 jugoslovanskih opankarjev. Ti so sedaj vsi brez dela, in veliko jih je, ki so tudi brez kruha.

Končno bi pa prosili naše slovenske delavce in delavke (v Parizu vemo za 12 služkinj), da naj za enkrat nikakor ne silijo v Francojo! Izpostavili bi se sitnosti in globokim razočaranjem, ki bi jih lahko spravila v nezasišane položaje.

Naš izseljeniški komisariat, ki kaže zelo hvalevredno aktivnost in dokazuje, da se zaveda svojih dolžnosti, česar svoje dni žalibog ne bi bilo mogoče zapisati, ima v tem pogledu zelo bridke izkušnje na razpolago.

Radio.

Spori

S. K. Jadran. Danes ob 20. uri sestanek vseh nogometašev v Narodni kavarni. Udeležba obvezna. — Načelnik.

Smuška tekma pograničarjev v Bohinju. Obmejni vojaki so se že živeli v naše hribe in naše zimo. V nedeljo, 20. februarja 1927 bojejo od pol 11. ure naprej na »dileh« preskusiti svoje moči, hočejo pokazati, kdo izmed njih je najboljši na tem vojaško-sportnem polju. Pričakovati je ugodnih rezultatov in dobrega sporta, kajti sneg je sedaj v Bohinju, osobito v osonjih legah, za smučanje najidealnejši. Cilj okoli 10 km dolge tekmovalne proge je projektiran v bližini kolodvora. Zato bodo z daljnogledom lahko zasledovali celo tekmo, tudi oni gostje, ki se pripeljejo v Bohinje šele v nedeljo z dopoldanskim vlakom. Prejkonje jih bodo presenetile dame-tekmovalke, kajti ko so o tej tekmi zvedele, so odločno zahtevale tudi zase nekaj. Treba jim je tedaj ugoditi.

Smuške tekme v Bohinju. Radi velikega zanimanja med domačimi sportniki za nedeljsko veliko vojaško smuško tekmo se je tehnično vodstvo odločilo, da v svrhu kontrole izvežbanosti obmejnih čet, tekmujejo skupno z njimi, toda samo izven konkurence lahko tudi smučarji-civilisti. Računa se s preko 25 tekmovalci. Za dame se vrši takoj po tej tekmi na 6 km dolgi progi posebna smuška tekma. Razpisana so zanje tri darila. Prijavnine ni. Prijave sprejema Tourist-Office, Bohinjska Bistrica, do 19. t. m. do 18. ure. Skupni odhod na starte iz Bistrice 20. t. m. ob 8. uri, stari sam ob pol 11. uri. Razglas uspešev in razdelitev nagrad ob 16. uri v jedilnici hotela »Markež«.

SK Ilirije nogometna sekcija. — Člansvo nogometne sekcije SK Ilirije se opozarja na objavo sekcijskega načelstva v članski knjigi v kavarni »Evropac«. — Načelnik.

SK Mladika. Letošnji nogometni trening se prične v nedeljo, 20. t. m. Igralci naj se zberejo točno ob 13. uri v klubovi sobi v Mladinskem domu. Oblecite toplo zimsko majico! — Odbor.

V 48 URAH IZ ITALIJE V TROPE. Sedaj je pa De Pinedo res izrazil mesečino. Iz Villa Cisneros je odplul v ponedeljek ponoči ob enajstih, je plaval ob četrta na 1 čez rtič Blanco, ob četrta na 6 čez Zeleni rtič in je pristal ob četrta na 9 v Bolami, 1600 kilometrov od Villa Cisneros, 166 km na uro. Od Bolame do Porto Natal v Braziliji je 3000 km. Aeroplan Savoia 55, s katerim De Pinedo plava, se imenuje sedaj Santa Maria; tako se je imenovala Kolumbova ladja, s katero se je vozil leta 1492 proti Ameriki. Tedanjim ljudem so rekli »Caravelle«, in Santi Mariji pravijo Italijani sedaj »Caravella dei cieci«, tadja neba! V nedeljo ob 7.25 je De Pinedo zapustil Italijo, v torek ob četrta na 9 je bil v Bolami; ni bil torej niti 49 ur na potovanju, pa je prišel iz Italije v tropične pokrajine. Ni čudno, da je italijanske časopise pijano veselja in zmagoslavja. »Aeroplan, ves italijanski v načrtu, in izvršil in v materialu, se je sijajno obnesel. Zadnja etapa zaslužila najbolj, da jo naznamimo naši deželi. Neustrašeni aviatiki niso počivali niti sedem ur, in Santa Maria je šla naprej po svoji sijajni križarski poti. Sedem ur odmora med dvema etapama po 1600 km prica o čudoviti odpornosti sili junaškega krilatega krdeca. — Podamo etape: Cagliari (Sardinija) — Kenitra (pri Rabatu) 1800 km 7.50; Kenitra—Villa Cisneros 1600 km 9.40; Villa Cisneros—Bolama 1600 km 9.15. — Pravi polet je trajal torej 26 ur in 45 minut.

19 : 3.

Victoria iz Monreala je premagala stockholmsko hokejsko moštvo Göta prejšnjo sredo

5 : 0. To razmerje je opogumilo švedske časopise, da so začeli pisati o revanši in da so prisodili Göti v zopetnem boju tudi upanje na uspeh. Kanadei so rekli, sedaj jih pa bomo. In ko je Göta res drugič nastopila, so pozabili Kanadei na prejšnjo prizanesljivost in so delili Švedom udarce za udarcom. Odločilen za uspeh Kanadev je bil zopet njihov nevzdržni siloviti tempo. V prvi tretjini igre je bilo razmerje 7 : 2, v drugi 9 : 2. Doslej so Švedi mogli Kandecem še nekam slediti. Nato se je pa čisto zasukalo, Švedi so se kar sesedli (sic klappten vollkommen zusammen), z največjim naporom so si priborili še eno točko, Kanadei so jih jim pa našli 10. Končalo se je v prijaznem razmerju 19 : 3. Te dni igra Victoria v Berlinu, proti Nemcem in Čehom, 22. in 23. pa na Dunaju. Če bo kdo od nas takrat na Dunaju, naj gre Kanadee gledat.

V 15 ETAPAH PO NEMCIJI OKOLI.

Po vzorcu Tour de France bo priredila letos tudi nemška kolesarska zveza dirko po Nemčiji okoli v 15 etapah. In sicer bodo dirkali samo amateri. Dirka se bo pričela 3. aprila v Berlinu in bo peljala skozi Slezijsko, Saško, Bavarsko, Württemberg, Badenovo, Hesko, Westfalsko, Severno Nemčijo, Schleswig-Holstein, provinco Saško in Južno Nemčijo. Končala se bo 9. oktobra v Frankfurtu ob Menu. Torej bo nekoliko drugačna kot francoska, ki pozna samo kratke odmore. Peteri prvaki v skupni klasifikaciji bodo poleg vsakratnih etapnih daril dobili še darila v skupni vrednosti 35.000 mark.

GRADJANSKI V EGIPTU.

Z Malte se je odpeljal Gradjanski v Egipt. dolgo časa se je pogajal s tamošnje zvezo, slednjič so se pogodili, in Gradjanski bo obnovil gostovanje in potovanje Rapida. Egiptjani so stavili pogoj, da mora Gradjanski takoj odpotovati in da mora izrati ob dnevi, ki so Egiptuom prav. Brž se je Gradjanski odločil in je odšel.

RUUD JE SKOČIL 72 METROV!

Ves svet je občudoval lani 17 letnega Norvežana Ruuda, ki je skočil skupaj s Thulinom 7,4 m, 70,5 m daleč in je po skoku tudi obstal: če padeš, skok ni veljaven. Ko so slišali Norvežani o novi olimpijski skakalnici v St. Moricu, so popravili in izgradili tudi svojo rekordno skakalnico, ki ji pravijo skakalnica Odaena. Ze poskusni skoki so pokazali presenetljive uspehe; Ruud je skočil 72 metrov daleč in je obstal!

Naznanila

Kolo jahačev in vozačev. »Pres'olonas'ednik Peterc vabi vse svoje člane in članice, kakor tudi vse one pešce, ki se zanimajo za konjski sport, na predavanje o razvoju konjskega sporta, ki se bo vršilo 18. t. m. ob 20.30 v dvorani Kmezijske družbe na Trbiškem trgu.

Prihodnji Merkurjev jour-fix se vrši v sredo 23. februarja ob 8 zvečer v velikih dvorani Kazine. Odbor.

Občni zbor Združ. t. bačnih trafikantov za Slovenijo se vrši v nedeljo 20. februarja ob petih pon. v gostilni pri Mraku na Rimski cesti 3. Trafikantje, vaša dolžnost je, da se vsi udeležite tega velevažnega zbora.

Odbor plesne šole društva dr. računskih in blagajniških uradnikov v Ljubljani prosti svoje člane, da se udeležijo v soboto dne 19. t. m. ob 6 popoldne sestanka v zadnji sobi Narodne kavarne, da se pogovorimo o času in kraju domenjane prireditve.

Radio

PROGRAMI:

Zagreb 310. Breslau 322.6. Praga 348.9. Frankfurt a. M. 428.6. Brno 441.2. Rim 449. Langenberg 468.8. Berlin 483.9. Dunaj 517.2. Varšava 980.

Sobota dne 19. februarja.

Zagreb: 17 klavir, nato pravljice, 20 francosčina, 20.30 večerna godba. — Breslau: 16.30, 20 in 22.30 godba. — Praga: 12.15 opoldanski koncert, 16.30 popoldanski koncert, 20.08 opereta »Cirkuška princeza«. — Frankfurt: 16.30 plesni koncert, 18.45 predavanje: Dostojevski, 20.15 koncert Jazz-Banda. — Rim: 14 Orkestra, 17.15 koncert, 21 prenos iz gledališča. — Langenberg: 11 Bee-thovnova proslava, 17 čajna godba, 18 glasbeno predavanje, 19.15 predavanje: Bunsen, 21 veseli večer, 22.10 plesna godba. — Berlin: 18 predavanje: juristična praznovornost, 16.30 godba kapele Steiner, 19.05 predavanje: vprašane delavskega prava, 19.55 predavanje: od Kopernika do Einsteina (o prostoru in času), 20.30 večerna zabava, 22.30 plesna godba. — Dunaj: 15.20 Peslozijevo proslava, dramatična predstava, 18.30 ruski pesniki, 20.15 ljudski pevci Jazz-Band. — Varšava: 17.15 in 20.30 koncert, 22.30 Jazz-Band.

RADIO potreščine
FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telef. 407

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani dne 17. februarja. Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Baro meter	temperat. v C	Rel. vlažn. v %	Velik. in brzina v m	Oblačn. nosi 0-1	Vrsta padavin	Močvetra v m/s	Močvetra v km/h
	7	762,5	2,8	75	WSW 6	10	7-7	-2,6
Ljubljana (dvorec)	8	762,7	3,4	72	WSW 7	10		
	14	760,2	7,3	61	WSW 5	8		
	21	760,1	3,8	70	S 0,5	0		
Maribor		764,0	2,0	60	NW 5	10	5	-3
Zagreb		759,8	5,0	46	WNW 17	10		-1
Belgrad	8	759,7	2,0	56	SW 0,5	10	3	-3
Sarajevo		765,2	-6,0	78	ESE 3	7	5	-8
Skoplje		765,7	-4,0	5,6	m rno	2	5	-6
Dubrovnik		765,7	6,0	42	E 0,5	5	8	6
Split		765,2	3,0	66	NNE 1,5	8	11	3
Praga	7	759,6	5,0	—	WNW 5	7	0,3	3

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

Dunajsko vremensko poročilo za 18. februarja: oblačno, znižanje temperature, južni vetrovi. Povprečni barometer nižji ko včeraj za 9,9 mm

Čenjenim čitateljem se priporočajo naslednje tvrdke

Prodajalna K. T. D.
(H. Ničman)
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2.

FRANC FUJAN
krovstvo in zaloga strešnih potrebščin
Ljubljana - Galjeva 9.

IVAN JAVORNIK
mesar
Ljubljana, Domobranska c. 7
Stojnica poleg Zmajskega mostu

Angeloslav Krastnik
manufakturna trgovina
Ljubljana, Karlovska c. 8

TEOD. KORN
vleparsko in instalacijsko podjetje
Ljubljana
Poljanska cesta št. 8

KLOBUKE
perio i. dr. modno blago kupite najceneje
'PRI AMERIKANCU'
LJUBLJANA, Stari trg 10

Deželna lekarna pri Mar. Pomaga
Mr. ph. M. Leustek
Ljubljana, Resljeva cesta 1

Marinc, Černe & Komp.
dr. o. z., elekarska in črkoslik. tvrdka, LJUB. LJANA, Igriska ul. 4

Blaž Jančar
pleskar
Ljubljana, Breg

K. Pečenko
trgovina vseh vrst usnja in čevljarstva potrebščin
Ljubljana, Sv. Petra cesta 32

PRISTOU & BRICELJ
črkoslikarja, Ljubljana
Aleksandrova c. 1
Telef. 908 Ustan. 1901

Rudolf Radovan
tapetnik
Ljubljana, Krekov trg 1

Platnice za lanski letnik „Ilustriran. Slovenca“ ima v zalogi Knjigovoznica K. T. D. v Ljubljani.

Jakob Kavčič
parna pekarna
Ljubljana, Gradišče 5
Podruž.: Prešernova 14

Peter Zilnik
splošno kleparstvo
LJUBLJANA
Poljanska cesta 31

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrsta ca 1-30 in ali vsaka beseda 10 nar. Najmanjši oglas 3 a 1 5 in. Oglas nad svet vrstic se računa po više. Za odgovor zram o! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjemo!

Službe iščero

Mladenič srednjih let, išče službe skladiščnika, službe in podobno. Zmožen je lažjih pisarn. poslov. Naslov v upravi št. 1142.

Proste službe

KUHARICA - gospodinja, katere zna dobro kuhati in je vajena vsakega dela, se sprejme tekoj v gostilno na Dolenjskem. Pogoji: poštena, z dobrimi spricvali. Naslov pove uprava lista pod številko 1153.

Krojaškega vajenca pridnega in poštenega, sprejemne. Hrana in stanovanje pri mojstru. — Poizve se v trgovini Kušan, Karlovska cesta 34, Ljubljana. 1146

VAJENEC za trgovino z galanterijo in kratko robo, z dobrimi spricvali, se sprejme. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1150.

Sprejme se boljši, izvešč. oglašni AKVIZITER proti dobri proviziji. — Mesto stalno. Nastop takoj. Poizve se pri A'oma Compny, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 1.

Največji ZASLUZEK minimalno Din 3000.— do 8000.— in več mesečno se nudi dobro organizatorično sposobnim osebam (tudi trgovci itd.) — pri prodaji najnovejšega gasilnega preparata. Kaptal ni potreben. Ponudbe je poslati na upravo pod št. »Novost« št. 1130.

Kdo kuvi?

Lepo posestvo arondir., 40 ora'ov zemlje, v zelo ugodni legi, 5 min. od župne cerkve, napredaj. Vsa gospodarska poslopja, mlin, gostilniška obrt, vodna moč. Cena po dogovoru. — Vpraša se pri I. Čemer-nik, Šmiklavž pri Slov. gradu. 1157

Skobelnik kombiniran, 60 cm širok, skoraj nov, prodam po zelo nizki ceni. — Naslov v upravi pod št. 1155.

Prodaj kompl. garnituro pohištva (barok). Poizve se: Celje, Glavni trg 17, II. nadst. (proti dvorišču). 1154

POSESTVO v ljubljanskem predmestju, obsegajoče stanovanj. hiše, gospodar. poslopja z vrtovi in travniki, pripravo za parceliranje, gospodarstvo ali kako industrijo, prodaj. Vprašanja pod št. »Posest-vo 303« na upravo lista.

Ognjeasni stroj še nerabljen, pripraven za trgovino ali skladišče, prodaj za 380 Din. Naslov v upravi pod št. 1147.

HIŠA v Trnovskem predmestju v Ljubljani se prodaj za 50.000 Din. — Vprašati v prometni pisarni Društva hišnih posestnikov, Ljubljana, Salendrova ul. 6.

Priporočajte
naš list ob vsaki dani priliki. Priporočajte tudi njegov oglašni del.

Stanovanja
Soho išče
soliden gospod. Ponudbe pod št. »Odv. koncipijent« na upravo lista.

Kdo prodaj?
Kupim veliko železno **BLAGAJNO** s pultom in omaro za registraturo. — Ponudbe na upravo pod: »Pisarna«.

Vsakovrstno zlato kupule po najvišjih cenah **srne, uvelit. Ljubljana** Wolfova ulica št. 6.

Naša obrt
Lebele **luskinaste otrobe** kupite najceneje pri tvrdki **A. VOLK, Ljubljana** Resljeva cesta 21.

Vezani letnik „Ilustr. Slovenca 1925“ se še dobi za ceno Din 80. Poština posebej. Naročila sprejema uprava „Slovenca“

KNJIGOVEZNICA K. T. D.
črtalnica in tvornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 6/II
priporoča
svojo stalno veliko zalogo mnogo-vrstnih salda-konti, štrac, journalov i. t. d. lastnega izdelka.
Vstopnice za razne prireditve, blagajniške bloke i. t. d.

Platnice
za „Ilustrirani Slovenec“
letnik 1926 ima v zalogi
Knjigovoznica K. T. D.
v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6.
Cena izvodu Din 25, z vezavo 35 Din
Poština posebej.

Iščemo izurjenega in zanesljivega **zastopnika** za Slovenijo s sedežem v Ljubljani. Po-goje in reference na **Hamburg-Južnoameriško parobrodarsko društvo.** Generalno zastopstvo za Jugoslavijo **Zagreb, Senoina ul. 30.**

Pozor, kleparji!
Dobro opremljena DELAVNICA z velikim krogom odjemalcev takoj napredaj. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »Delavnica« št. 1144.

Čevljarska obrtna zadruga v Ljubljani naznanja, da je umrl njen dolgoletni član
Oblak Andrej
čevljarski mojster
v starosti 63 let. — Pogreb neporabnega člana se bo vršil v petek 18. febr. t. l. ob 17 pop. izpred hiše žalosti, Glince- Tržaška cesta 19. — Vabimo vse člane k obilni udeležbi.
Ljubljana, 17. februarja 1927.
NAČELSTVO.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancom, da je Bog poklical k Sebi našo preljubljeno hčerko, sestro in svakinjo, gospodično
Bogomilo Grom
danes ob pol 19. po kratki mučni bolezni, prevideno s sv. zakramenti, vdano v njegovo sveto voljo.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v četrtek, dne 17. t. m. ob 16. uri iz hiše žalosti, na tukajšnje pokopališče na Dobrčevci. Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi Sv. Martina v Zürich. Žiri, dne 14. februarja 1927.
ANTON GROM, MARJANA GROM roj. ŠORLI, starši. — MICI STRLIČ roj. GROM, sestra. — FRANC STRLIČ, svak.